

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto V - Cena 15 lir - 10 jugolir - 2.50 din

TRST sobota 8. januarja 1949

Postilna pisarna v gotovini

Štev. 6 (1096)

Ob ustanovitvi volivnega odbora demokratičnih množičnih organizacij

Predstavniki Komunistične partije Tržaškega ozemlja in predstavniki vseh demokratičnih množičnih organizacij so ustanovili, kakor javljamo danes na drugem mestu, svoj volivni odbor, ki ima nalogo koordinirati akcijo za volivno kampanjo v cilju enotnega nastopa vseh demokratičnih sil na predstoječih občinskih volitvah v coni A.

Nas dnevnik je takoj po objavi ukazal 345 o volitvenih imenikih začel postati vse resnične demokratične Trsta in ozemlja k enotnosti sprito najvišjih volitev ter nenehno poudarjal in poudarja pomembnost tudi danes najvišje, te enotnosti zlasti sprito dejstva, da razkol v demokratičnem gibanju Trsta, ki ga je zakrtilo Vidali pod izgovorom resolucije Informburoja, koristi samo najrazvrednejšim sovražnikom demokratičnega gibanja, zlasti pa predstavnikom anglo-ameriškega imperializma. Navedli smo in vsakodnevno navajamo konkretne primere izkoriščanja tega razdora po tukajšnjih okupacijskih oblasteh.

Zdelo se je, da aretacijami tovarniških odborov največjih tržaških industrij, nato so nadaljevali z odpušči, z obsojanimi tovarniki, ki so branili dvojezičnost, nasilnim krsenjem pogodb s kričnimi enojezičnimi, izkaničnimi, s sodnimi članovi stavkovnega odbora 12 dnevnih stavke iz leta 1946 to so pokazali pri kričnjem obsojnih zavedenih mladih na lojnemskem procesu ter na procesu proti antisemitizmu od So. Alojza zaradi nekakšnih malenkostnih prestopkov izločenih skoraj pred enim letom.

In čim dalje traja razdor, tem bolj ga Vidali pogloblja, tembolj stroge in kričnejše so kazni proti tržaškim demokratom, tembolj okuša stopati okupacijska oblast demokratičnemu gibanju za vrat. Vse to so dejstva, ki jih čutimo na lastni koži vsi in za katere vsi vemo, da so rezultat razdora. Zaradi tega smo nujnost enotnega nastopa tudi poudarili in jo nenehno poudarjamo.

To nujnost vsi resnični demokrati v Trstu vidijo in čutijo in jo zato smatrajo za edino pravilno politično linijo zlasti sprito predstoječih občinskih volitev. Te nujnosti ne vidi le Vidali in njegovo glasilo. On enotnost enostavno odklanja in na naše gesto o enotnosti odgovarja s kampanjo najpogostejših laži in obogabnega zmerjanja. Na ta način Vidali doledno se dalje ruši in razbija demokratično gibanje, kajti njegova kampanja proti enotnosti, njegovo zmerjanje vseh tistih, ki so govorili o enotnosti, demokratičnosti tržaškega demokratičnega ljudstva za ceno ogromnih žrtv zgradi na slovensko-italijanskem bratstvu in ki so ostali zvesti revolucionarni borbi, ne vodi nikamor drugam kot k nadaljnjemu razbijanju demokratičnih sil Trsta.

Toda tržaško demokratično ljudstvo Vidali ne posluša. Ono vidi potrebo enotnosti vseh demokratov ne glede na njihovo stališče glede resolucije IU. In prav zadnje dni imamo za to tudi dokaz. Na raznih sestankih si demokratično ljudstvo izbira posebne odbore za enoten nastop na volitvah, v katerih, so tudi tisti, ki se z resolucijo Informburoja ne strinjajo kot nam dokazuje primer partizanovskega zbora na Proseku, kjer so izvolili odbor, v katerem so tudi 4 pristajali resolucije.

Nase ljudstvo se torej gesla o enotnem nastopu kot edino pravilnega gesla kreivito oprijemlje in njegovo nujnost tudi pravilno tolmači. Teško je namreč prepričati ljudske množice, da ta enotnost sprito volitev ni nujna in potrebna. Teško je prepričati naše ljudi, da je možno kar koli doseči z nadaljnjim razbijanjem, zmerjanjem, lažmi tud. Vsekakor je jasno, da Vidali s svojo razbijalsko dolednostjo vodi v likvidacijo demokratičnega gibanja in polaga v roke imperialističnih predstavnikov prav tisto orožje, ki so si ga najbolj želeli.

S tem orožjem pa se imperialistični predstavniki znašajo priredam od slovenskim delom tržaškega demokratičnega ljudstva. Najboljši dokaz za to so službeni odgovori, ki jih daje zadnji mesec Voljaška uprava na vprašanja našega dnevnika glede ukinitve fašističnih paragrafov in celih zakonov: zakon o postalizacijah slovenskih imenih mora ostati še dalje v veljavi; kadar na sodnijski govoru po slovensko in če sodešče izpe, da zna tudi italijansko, je kaznovan z denarno globo; prošnje za odkodnino za škodo, ki so jo angloameriške vojaške note prizadejale našim kmetom

Za enotno slovansko-italijansko ljudsko fronto

Ustanovljen je volivni odbor iz predstavnikov Komunistične partije, SIAU, OF, ASIZZ, ZP in političnih preganjancev s sedežem v Ul. R. Manna 29, ki ima nalogo koordinirati akcijo za volivno kampanjo

V zvezi z bodočimi upravnimi volitvami in zaradi tega, ker je potrebno, da gredo demokratične in protimperialistične sile na te volitve združene in strnjene, so predstavniki KP Tržaškega ozemlja, SIAU, OF, ASIZZ, ZAM, Zveze partizanov Tržaškega ozemlja in političnih preganjancev ustanovili volivni odbor. Ta odbor ima nalogo koordinirati akcijo za volivno kampanjo ter razviti v italijanskih in slovanskih demokratičnih množičnih zavest o nujnosti te enotnosti. Razen tega so omenjeni predstavniki ugotovili potrebo, da se ta enotnost izrazi in uresniči v slovansko-italijanski ljudski fronti.

Odbor ima svoj stalni sedež v Ul. R. Manna 29, I. Prizadete organizacije in osebe se lahko nanj obrnejo za navodila in informacije.

WASHINGTON, 7. — Zunanji minister in namestnik državnega tajnika Lovett sta podala ostavko. Truman je izjavil, da je Marshall podal ostavko iz zdravstvenih razlogov, ki da jo je on s težkim srcem sprejel.

Od 20. januarja dalje bo novi zunanji minister Dean Acheson, novi namestnik zunanje ministrice pa James Webb, specialist v gospodarskih vprašanjih. Pri tem je Truman dejal, da te spremembe ne pomenijo spremembo ameriške zunanje politike, ter pripomnil, da je on sam iniciator ameriške zunanje politike, katere izvrševanje je poverjena zunanjemu ministru, ki izvršuje njegova navodila.

Truman je imel pred kongresom nov govor o gospodarskem položaju ZDA. Pokazal je precejšnjo rezerviranost glede bodočnosti in poudaril, da obstajajo številne težkote.

Leto 1948, je dejal Truman, se je začelo v znamenju inflacije; pripomnil pa je, da nenadnemu zlomu cen žita ni sledila brezposelnost in tudi ne znižanje proizvodnje, ker da je bila finančna in bančna struktura ZDA trdna in elastična. — Dejal je, da je treba sedaj na podlagi gospodarskih težav iz leta 1948 doseči popolnoma kombinacijo privatne akcije in ob podpori vlade akcije. Če je ZDA uspešno izogniti se spomladi 1948 gospodarski krizi, je dejal Truman, to ne pomeni, da je ta nevarnost odpravljena. Poudaril je, da obstajajo še sektorji ameriškega gospodarstva, kjer enverne sile inflacije še vedno prevladujejo. Med temi so področja jekla in električnega toka.

Truman je nato navedel razne značilnosti ameriškega gospodarstva v letu 1948 ter pri tem dejal, da znaša povprečna brezposelnost okoli 2 milijona, razne družbe pa so lanske leto dosegle 21 milijard dolarjev dobičkov.

Navedel je nato načela ameriške gospodarske politike ter poudaril sledeče točke: 1. stremeti je treba po večjem bogatstvu celotne države in ne posameznih skupin; 2.

Mednarodna študentska zveza je poslala odboru za človekaške pravice pri OZN poziv, naj pokliče svoje opazovalce na proces proti 50 mladim grškim študentom, ki jih bodo postavili pred vojaško sodišče v Atenah. Zgodi se namreč lahko, da bodo mnogi med njimi obsojeni na smrt.

Mednarodna študentska zveza je poslala odboru za človekaške pravice pri OZN poziv, naj pokliče svoje opazovalce na proces proti 50 mladim grškim študentom, ki jih bodo postavili pred vojaško sodišče v Atenah. Zgodi se namreč lahko, da bodo mnogi med njimi obsojeni na smrt.

Mednarodna študentska zveza je poslala odboru za človekaške pravice pri OZN poziv, naj pokliče svoje opazovalce na proces proti 50 mladim grškim študentom, ki jih bodo postavili pred vojaško sodišče v Atenah. Zgodi se namreč lahko, da bodo mnogi med njimi obsojeni na smrt.

Mednarodna študentska zveza je poslala odboru za človekaške pravice pri OZN poziv, naj pokliče svoje opazovalce na proces proti 50 mladim grškim študentom, ki jih bodo postavili pred vojaško sodišče v Atenah. Zgodi se namreč lahko, da bodo mnogi med njimi obsojeni na smrt.

Mednarodna študentska zveza je poslala odboru za človekaške pravice pri OZN poziv, naj pokliče svoje opazovalce na proces proti 50 mladim grškim študentom, ki jih bodo postavili pred vojaško sodišče v Atenah. Zgodi se namreč lahko, da bodo mnogi med njimi obsojeni na smrt.

Mednarodna študentska zveza je poslala odboru za človekaške pravice pri OZN poziv, naj pokliče svoje opazovalce na proces proti 50 mladim grškim študentom, ki jih bodo postavili pred vojaško sodišče v Atenah. Zgodi se namreč lahko, da bodo mnogi med njimi obsojeni na smrt.

Mednarodna študentska zveza je poslala odboru za človekaške pravice pri OZN poziv, naj pokliče svoje opazovalce na proces proti 50 mladim grškim študentom, ki jih bodo postavili pred vojaško sodišče v Atenah. Zgodi se namreč lahko, da bodo mnogi med njimi obsojeni na smrt.

Mednarodna študentska zveza je poslala odboru za človekaške pravice pri OZN poziv, naj pokliče svoje opazovalce na proces proti 50 mladim grškim študentom, ki jih bodo postavili pred vojaško sodišče v Atenah. Zgodi se namreč lahko, da bodo mnogi med njimi obsojeni na smrt.

Mednarodna študentska zveza je poslala odboru za človekaške pravice pri OZN poziv, naj pokliče svoje opazovalce na proces proti 50 mladim grškim študentom, ki jih bodo postavili pred vojaško sodišče v Atenah. Zgodi se namreč lahko, da bodo mnogi med njimi obsojeni na smrt.

Mednarodna študentska zveza je poslala odboru za človekaške pravice pri OZN poziv, naj pokliče svoje opazovalce na proces proti 50 mladim grškim študentom, ki jih bodo postavili pred vojaško sodišče v Atenah. Zgodi se namreč lahko, da bodo mnogi med njimi obsojeni na smrt.

Mednarodna študentska zveza je poslala odboru za človekaške pravice pri OZN poziv, naj pokliče svoje opazovalce na proces proti 50 mladim grškim študentom, ki jih bodo postavili pred vojaško sodišče v Atenah. Zgodi se namreč lahko, da bodo mnogi med njimi obsojeni na smrt.

Mednarodna študentska zveza je poslala odboru za človekaške pravice pri OZN poziv, naj pokliče svoje opazovalce na proces proti 50 mladim grškim študentom, ki jih bodo postavili pred vojaško sodišče v Atenah. Zgodi se namreč lahko, da bodo mnogi med njimi obsojeni na smrt.

Mednarodna študentska zveza je poslala odboru za človekaške pravice pri OZN poziv, naj pokliče svoje opazovalce na proces proti 50 mladim grškim študentom, ki jih bodo postavili pred vojaško sodišče v Atenah. Zgodi se namreč lahko, da bodo mnogi med njimi obsojeni na smrt.

Per un fronte popolare italo-slovo

È stato costituito un comitato elettorale composto dai rappresentanti del P.C.T.d.T., UAIS, OF, UDAIS, UGA, APT d. T. e dei perseguitati pol., con il compito di coordinare l'azione per la campagna elettorale

In vista delle prossime elezioni amministrative e data la necessità per le forze democratiche ed ant imperialiste di presentarsi a queste elezioni unite e compatte, i rappresentanti del P.C.T.d.T., dell'UAIS, dell'OF, dell'UDAI, dell'UGA, dell'APT d. T. e dei perseguitati politici, hanno costituito un Comitato elettorale. Tale Comitato ha il compito di coordinare l'azione per la campagna elettorale e sviluppare la coscienza delle masse democratiche italiane e slave sull'urgenza di tale unità. Inoltre i rappresentanti su accennati hanno constatato la necessità che questa unità venga espressa e realizzata attraverso un Fronte Popolare Italo-Slovo.

Il Comitato ha la sua sede permanente in Via Ruggero Manna n. 29, I. p. Le organizzazioni e le persone interessate possono rivolgersi per le direttive ed informazioni.

Ostavka Marshalla in Lovetta

Truman poudarja, da je on navdihovalec zunanje politike ZDA - Uradni optimizen v Trumanovem govoru se je razblinil ob sledečih dejstvih: padec industrijske proizvodnje, povečanje brezposelnosti, povečanje inflacije, padec življenjske ravni, ogromni dobički monopolov, ki izdelujejo orožje, kopičenje blaga za Marshallov načrt, zmanjšanje izvoza itd.

izdelati je treba dolgoročne programe, naj se nudijo sredstva za preprečitev stavk v ključnih industrijah. Ta formula je zelo elastična in bo uničila vse politike za odpravo omenjenega zakona.

Komentar: moskovskega radia Kizimov pa je dejal, da se uradni optimizen v Trumanovem govoru razblinil ob sledečih dejstvih: zmanjšanje industrijske proizvodnje, povečanje brezposelnosti, povečanje inflacije, padec življenjske ravni, ogromni dobički monopolov, ki izdelujejo orožje, kopičenje blaga za Marshallov načrt v zalogah, naraščanje trgovskih stekajev, zmanjšanje izvoza. Objubil je, se zagotovo zopetno izvolitev Trumanu, bo težko držati, zaključuje komentar, in novi davki bodo padli na rame delavcev, katerih življenjska raven bo znova padla dočim bodo dobički wallstreetških magnatov znova zelo narasli.

RIM, 7. — Gref Sforza ni podzvel nikake iniciative za sestanke med njim in Bevinom. Tako je izjavil neki glasnik italijanskega zunanje ministrstva, s čimer naj bi demantiral vesti, ki so v tej zvezi krožile v tujini.

RIM, 7. — Borba poljedelskih, gradbenih in kovinarskih delavcev v Apuliji proti brezposelnosti, gladi in odpuštom se je večer je bolj razširila. V vsej pokrajini delavstvo protestira. Večera so v kraju Andrija poleg poljedelskih delavcev, ki že dva dni stavkajo, stopili v stavko tudi gradbeni delavci in polovinarji. Več tisoč delavcev pa je zbrało na protestnem zborovanju proti aretaciji 13 delavcev. V Minervinu stavkajo že enajst dan, v Gravini, pa že devet dni.

V Materi je velika množica priredila protestno zborovanje, v Catanzaru so delavci zasedli tovarno «Limonas».

Na področju Castelli Romanj v rimski pokrajini se je začela večeraj ponoči 24-urno splošna stavka industrijskih in poljedelskih delavcev, ki zahtevajo začetek javnih del in izboljšanje med. Na vsem področju sta danes delo in promet prečvala. Danes so bila v številnih krajih protestna zborovanja stavkajočih. Policija je podvela več ukrepov proti stavkajočim. Zadnje dni so izvršili pri delavcih hišne preiskave ter aretirali nad 30 delavcev.

Danes so se predstavniki italijanske konfederacije dela zglasili pri predsedniku senata in predsedniku parlamenta in zahtevali ureditev vprašanje državnih namestencev.

Queuille vabi Stafforda Crippsa

LONDON, 7. — Britanski zakladni minister sir Stafford Cripps je sprejel vabilo francoskega predsednika vlade in finančnega ministra, da bi prišel v Pariz zaradi preučevanja francosko-britanskega gospodarskega vprašanja. Vendar do tega obiska še ne bo prišlo tako hitro, kajti Stafford Cripps je sporočil, da je zelo zaposlen in da ne more določiti dneva, ko bo lahko zapustil London.

Velika hidrocentrala za Istro in Hrvaško Primorje

ZAGREB, 7. — Leto 1948 so se nadaljevala dela za izgradnjo nove velike hidrocentralne v Vinodolu ob Jadranskem morju. Ta hidrocentrala, ki se nahaja na višini morske gladine, bo dobivala svojo pogonsko silo od množice potokov in malih rek gorate pokrajine Gorskega kotara, čigar vode se bodo

seljevali Poljake. Do konca 1948 so v te kraje priselili 5 milijonov Poljakov. Poljska vlada je tem področjem veliko pomagala. Omogočila jim je hitro obnovo industrije, prometa, poljedelstva in kulturnega življenja. V l. 1948 je država v ta področja investirala 65 milijard zlatih, kar je več kot ena tretjina vseh državnih investicij v tej dobi.

Ta področja so pomemben činiTel v razvoju gospodarstva nove Poljske. Brez njih bi Poljska ne mogla doseči v tako kratkem času tako velikih uspehov v gospodarski

Poljska znova pridobljena področja, ki so bila priključena k ostalim delom Poljske v enotno gospodarsko in administrativno-politično celoto, obsegajo 103.000 m2 vzdolž obale Baltijskega morja in bogato industrijsko področje ob Odri in Nisi, kar znaša skupaj tretjino celotnega poljskega ozemlja. Ta področja so bila po stoletni nemški okupaciji in germanizaciji s potšdamskim sporazumom vrnjena Poljski in so v komaj štirih letih postala enotna nacionalna, gospodarska in kulturna celota z ostalimi področji Poljske.

Takoj po osvojitvi novih pridobljenih področij so pričeli izseljevati Nemce in množično pri-

seljevati Poljake. Do konca 1948 so v te kraje priselili 5 milijonov Poljakov. Poljska vlada je tem področjem veliko pomagala. Omogočila jim je hitro obnovo industrije, prometa, poljedelstva in kulturnega življenja. V l. 1948 je država v ta področja investirala 65 milijard zlatih, kar je več kot ena tretjina vseh državnih investicij v tej dobi.

Ta področja so pomemben činiTel v razvoju gospodarstva nove Poljske. Brez njih bi Poljska ne mogla doseči v tako kratkem času tako velikih uspehov v gospodarski

Poljska znova pridobljena področja, ki so bila priključena k ostalim delom Poljske v enotno gospodarsko in administrativno-politično celoto, obsegajo 103.000 m2 vzdolž obale Baltijskega morja in bogato industrijsko področje ob Odri in Nisi, kar znaša skupaj tretjino celotnega poljskega ozemlja. Ta področja so bila po stoletni nemški okupaciji in germanizaciji s potšdamskim sporazumom vrnjena Poljski in so v komaj štirih letih postala enotna nacionalna, gospodarska in kulturna celota z ostalimi področji Poljske.

Takoj po osvojitvi novih pridobljenih področij so pričeli izseljevati Nemce in množično pri-

seljevati Poljake. Do konca 1948 so v te kraje priselili 5 milijonov Poljakov. Poljska vlada je tem področjem veliko pomagala. Omogočila jim je hitro obnovo industrije, prometa, poljedelstva in kulturnega življenja. V l. 1948 je država v ta področja investirala 65 milijard zlatih, kar je več kot ena tretjina vseh državnih investicij v tej dobi.

Jugoslovanski protest proti kršitvi mirovne pogodbe pri izdajanju osebnih izkaznic

LAKE SUCCESS, 7. (AFP) — Jugoslovanski delegat pri Organizaciji združenih narodov dr. Jože Vilfan je večeraj predložil glavnemu tajništvu OZN protest proti novim kršitvam mirovne pogodbe z Italijo s strani anglo-ameriških oblastí na Tržaškem ozemlju.

V protestu se med drugim poudarja, da so anglo-ameriške oblasti izdale prebivalstvu na anglo-amerškem področju Tržaškega ozemlja osebne izkaznice, ki so izstavljene samo v italijanski, dočim določa mirovna pogodba, da je tudi slovensčina uradni jezik na Tržaškem ozemlju. Razen tega poudarja, da so na teh izkaznicah prebivalci Tržaškega ozemlja označeni kot italijanski državljani, kar je v nasprotju z mirovno pogodbo, ki določa državljanstvo Svobodnega tržaškega ozemlja.

Dr. Vilfan je zaprosil glavnega tajnika, naj pošlje ta protest Varnostnemu svetu.

Nova letalska proga Milan - Trst - Dunaj

TRST, 7. — Danes dopoldne ob 11.30, ko je z letališča pri Mirnu odletelo letalo, je bila otvorjena redna letalska proga Milan-Trst-Dunaj, ki jo bo vzdrževala družba SISA. Otvorjene vožnje so se udeležili predstavniki oblasti in drugi javnosti, med njimi tržaški župan odv. Miani ter predstavniki tiska. Letalska zveza bo za sedaj tedenska z odhodom v petek in povratkom v soboto. Opravljala jo bo dvomotorna letala tipa «Douglas C.6» z 21 prostori.

Caro compagno, La tua lettera mi ha fatto molto piacere, perciò mi affretto a risponderti.

La mia impressione, venendo in questo Paese, in primo tempo fu scossa alquanto, osservando la disciplina che lega questo popolo, unito per la realizzazione del piano quinquennale, ma poi guardando minuziosamente il complesso strutturale dello Stato, si ha la sensazione per mezzo di un minuscolo ingranaggio, tutto il grandioso apparato industriale ed economico in generale, si muove con ritmo volontario e crescente. Qui si vede una moltitudine di operai, impiegati, laureati, donne e ragazzi unirsi volontariamente in brigate e partire per il lavoro volontario e fondare nuove case operaie, scuole, fondare fabbriche, tracciare nuove linee ferroviarie ecc. Il lavoro per la realizzazione del piano quinquennale ha qualcosa di favoloso e leggendario. Tutte le forze produttive unite, si muovono con ritmo accelerato che ha dello spossante. Pare impossibile credere che questo popolo abbia a raggiungere la meta prestabilita, tanta è la furia iniziale e le privazioni volontarie che subisce il popolo per poter importare moderni macchinari.

Tu comprendi, vero? I fatti che ultimamente hanno sconvolto la stampa, non hanno lasciato qui strascico alcuno ed il lavoro continua con incessante passione e volontà, anzi direi maggiore di prima.

La mia condizione è buonissima, sono impiegato all'Ufficio tecnico dello Splošno stavbeno podjetje (Compagnia Generale costruzioni) e quest'anno continuerò gli studi all'Accademia di Lubiana collo stipendio mensile di 1500 dinari. Nella popolazione permane ancora qualche strato di mentalità recidiva alla fraternizzazione, date le distruzioni e le persecuzioni effettuate dalle truppe fasciste durante la occupazione bellica, del resto noi Italiani abbiamo gli stessi diritti e doveri dei cittadini Jugoslavi.

Pertanto ti saluto porgendo un augurio a tutti i compagni concoscenti. Scrivi a questo indirizzo: Circolo di Cultura Paolo Morgan - Vodnikov trg 5, Lubljana, del quale sono attivo frequentatore ed esponente del Com. allargato.

Porgi un saluto ai componenti del Direttivo ed Esecutivo del PCI, Sezione Tarantina.

Comp. LUCIANO.

La mia condizione è buonissima, sono impiegato all'Ufficio tecnico dello Splošno stavbeno podjetje (Compagnia Generale costruzioni) e quest'anno continuerò gli studi all'Accademia di Lubiana collo stipendio mensile di 1500 dinari. Nella popolazione permane ancora qualche strato di mentalità recidiva alla fraternizzazione, date le distruzioni e le persecuzioni effettuate dalle truppe fasciste durante la occupazione bellica, del resto noi Italiani abbiamo gli stessi diritti e doveri dei cittadini Jugoslavi.

Pertanto ti saluto porgendo un augurio a tutti i compagni concoscenti. Scrivi a questo indirizzo: Circolo di Cultura Paolo Morgan - Vodnikov trg 5, Lubljana, del quale sono attivo frequentatore ed esponente del Com. allargato.

Porgi un saluto ai componenti del Direttivo ed Esecutivo del PCI, Sezione Tarantina.

Comp. LUCIANO.

La mia condizione è buonissima, sono impiegato all'Ufficio tecnico dello Splošno stavbeno podjetje (Compagnia Generale costruzioni) e quest'anno continuerò gli studi all'Accademia di Lubiana collo stipendio mensile di 1500 dinari. Nella popolazione permane ancora qualche strato di mentalità recidiva alla fraternizzazione, date le distruzioni e le persecuzioni effettuate dalle truppe fasciste durante la occupazione bellica, del resto noi Italiani abbiamo gli stessi diritti e doveri dei cittadini Jugoslavi.

Pertanto ti saluto porgendo un augurio a tutti i compagni concoscenti. Scrivi a questo indirizzo: Circolo di Cultura Paolo Morgan - Vodnikov trg 5, Lubljana, del quale sono attivo frequentatore ed esponente del Com. allargato.

Porgi un saluto ai componenti del Direttivo ed Esecutivo del PCI, Sezione Tarantina.

Comp. LUCIANO.

Popravljen je velika krivica ki so jo bili prizadejali poljskemu ljudstvu

obnovi dežele, vedno bolj pa bodo pomembne in nove izgradnje socialistične Poljske.

Ob osvoboditvi do danes je dobilo 500.000 kmetičih družin lastna poljedelska gospodarstva s povprečno po 12 do 15 ha. Kmetom je bilo razdeljenih 4.345.000 ha zemlje, del te zemlje pa imajo vzor-na država poljedelska posestva. Poljska vlada je dala naseljenem

sklo pristanišče v tem delu Evrope. Namesto predvojnih 140 km balistične obale ima danes Poljska 497 km obale z več modernimi večimi in manjšimi pristanišči.

Priključitev teh področij k domovini je ena velikih pridobitev znanega nam fašistično Nemčijo v drugi svetovni vojni. Po zaslugi bratske in prijateljske pomoči Sovjetske zveze je bila popravljen velika krivica, ki jo so prizadejali poljskemu ljudstvu z verskajo mirovno pogodbo, ki je Nemčiji priznala pravico, da obrzi pod svojo upravo ta zgodovinska poljska področja in ki jih je nato Nemčija porabila kot vojaško strateško oporišče za pridiranje na Vzhod in zaslužnjevanje slovanskih narodov.

Nov poljski primas

VARSAVA, 7. — Kot poroča agencija «France Presses» je bilo v časopisih objavljeno uradno imenovanje Stefana Wyszyńskiego, škofa v Lublinu, za nadškofa v Varšavi in Gnieznu ter s tem za poljskega primasa. Novi poljski primas se je rodil l. 1901 v pokrajini vzhodno od Bjalstoka ter je l. 1947 postal škof v Lublinu. V Vatikanu pa izjavljuje v zvezi s to vestjo, da dosej v Vatikanu še ni bilo izdano nikakor poročilo o tem imenovanju, pač pa dostavljajo, da je mons. Wyszyński eden izmed najbolj gotovih kandidatov za to mesto.

Kuga v Indiji

GAVA, 6. (Indija) — V mestu Gavi se je pojavila kuga. Verjetno so jo prinesli romarji iz vzhodnega Pendžaba, ki so prišli v budistično mesto. Bilo je že nekaj smrtnih žrtev. Vlada je prenovljena rmar-jem v mesto ter odločila, da se zapre šole in kinematografi.

Poljska znova pridobljena področja, ki so bila priključena k ostalim delom Poljske v enotno gospodarsko in administrativno-politično celoto, obsegajo 103.000 m2 vzdolž obale Baltijskega morja in bogato industrijsko področje ob Odri in Nisi, kar znaša skupaj tretjino celotnega poljskega ozemlja. Ta področja so bila po stoletni nemški okupaciji in germanizaciji s potšdamskim sporazumom vrnjena Poljski in so v komaj štirih letih postala enotna nacionalna, gospodarska in kulturna celota z ostalimi področji Poljske.

Takoj po osvojitvi novih pridobljenih področij so pričeli izseljevati Nemce in množično pri-

seljevati Poljake. Do konca 1948 so v te kraje priselili 5 milijonov Poljakov. Poljska vlada je tem področjem veliko pomagala. Omogočila jim je hitro obnovo industrije, prometa, poljedelstva in kulturnega življenja. V l. 1948 je država v ta področja investirala 65 milijard zlatih, kar je več kot ena tretjina vseh državnih investicij v tej dobi.

Ta področja so pomemben činiTel v razvoju gospodarstva nove Poljske. Brez njih bi Poljska ne mogla doseči v tako kratkem času tako velikih uspehov v gospodarski

Odločna borba proti odpustom z dela

Iz vesti, ki smo jo izvedeli večer iz nekega popoldnevnika, je vojaška uprava baje odgovorila na zahteve sindikalnih organizacij v vprašanju odpustitev z dela, ki smo o njih tudi mi pred časom pisali, da ne namerava na noben način ponovno vzpostaviti kontrolo nad odpusti z dela, ker smatra, da zadostujejo v danem trenutku že obstoječi uradi (Urad za delo, inšpektorat dela in sindikalne organizacije), ki bodo lahko vodili kontrolo nad odpusti z dela.

S tem da je vojaška uprava tako odgovorila na upravniške zahteve sindikalnih organizacij glede stalnega naraščanja odpustov z dela, je prav za prav dala delodajalcem vso svobodo pri odločanju o odpustitvah, ki jih s svojim odgovorom in stalnim povzročila, da se bo položaj tržaškega delavstva v bodoče še poslabšal.

Prepričani smo, da bodo Enotni sindikati storili vse potrebne in odločne korake, da se nove odpustitve zlasti sedaj v zimskem času preprečijo, in povedli delavce v odločno borbo za dosego tega cilja.

Vidalijevi hlapci

Res je, da Vidalijevi hlapci zvesto in točno izpolnjujejo ukaze svojega gospodarja. Za novo leto so to pokazali dolinskim vaščanom, ko so se z besnim sovraštvom zagnali v silo tovaršila Tita, ki je na proleži hiše Antona Strajna, ob studencu sredi vasi. Obmetali so jo z blatom in živinskimi odpadki ter zamazali tudi zid okoli nje. Vsi po šteti vaščani se zgražajo nad tem gnusnim dejanjem in nihče naj ne misli, da jim bo z njimi iztrgal iz srca podoba tovaršila Tita, ki je simbol naše narodno-osvobodilne borbe.

Titovo ime in lik je utelešenje vseh naših zmag in utelešenje tudi tistih 42 tisoč žrtev, ki jih je dala Primorska. Zato še enkrat: dali se Vidalijem v vsakdo, ki ga še slepo uboga in misli, da nas bo ločil od njega.

Umazano početje Vidalijevih hlapcev ne zbija v nas Dolinčanih omahljivosti, temveč nas utrjuje v idealih, za katero smo kravrlivi v borbi proti nacifašizmu. Sovražniki Titove Jugoslavije so nam znani. Zlastno je to, da so se stari, zakrknjeni imperialistični sovražniki pridružili še novi in da so med temi novimi zapeljani ljudje iz naših vrst, ki jih je prešel imperialistični agent Vidalij.

M. Prašelj

Proces proti partizanom

Vse kaže, da so ponovno začeli z inženirskimi procesom in blaženim partizanom pred tukajšnjimi sodišči. Ni še dvajset dni, odliki se je pred okrožnim sodiščem zaključil tak proces, kjer smo na zatožni klopi imeli partizane, pri čemer je bil s sponosom zatrjevali svojo kvadrirano preteklost. In včeraj smo ponovno zagledali na zatožni klopi pred okrožnim sodiščem tovaršila Bisiachija. Obtožba: odvzem osebnosti. Takoj po čitanju obtožnice je državni tožilec javil, da manjka glavna priča. Proces bi se zato lahko nadaljeval, če bi zagovornik odgovoril Zennaro pristal vsaj na čitanje pismenih izjav, ki jih je dala ta priča na zaslišanju pri preiskavi. Ker odgovornik ni pristal na tako čitanje izjav glavne priče, je sodišče razpustilo odlogdo 17. t. m. Predsednik sodišča je bil dr. Falchi, državni tožilec dr. Rosano.

Zvišane cene vozniških listkov na parnikih Milje-Trst

Da bi čim bolj usrečila Tržačane in z njimi tudi prebivalce Milja, si je vojaška uprava izmislila, da jim bo kot noveletno darilo poklonila ukrep o povišanju cene vozniških listkov na parnikih Milje-Trst. Z novim ukrepom je cena vozniškega listka za odhod in povratek 100 lir, medtem ko je bila prej ena 400 lir, prav tako se je podražila tudi cena za abonente, ki bodo morali plačati tedensko 100 lir več kot prej, to se pravi, prej so plačali 50 lir sedaj pa 150. Mesečni abonement pa stane sedaj 600 lir, tedenska pa bila prej samo 260 lir.

Nam potrebno je posebej poudariti, da se tega noveletnega darila ni razveselili nihče, najmanj pa delavci iz Milja, ki prihajajo dnevno v Trst na delo. Da bi dokazali odgovornim oblastem svoje ogorčenje nad uvedbo takega ukrepa, so delavci sklenili poslati protestno resolucijo, katero so podpisali vsi miljski delavci, ki so člani obeh sindikalnih organizacij. V tej resoluciji so zahtevali, da vojaška uprava preklicata ta ukrep o povišanju cen vozniških listkov na parnikih Milje-Trst.

Naj še poudarimo, da ni bil objavljen še nikoli, pa čeprav je pomorska zveza med Trstom in Miljami v obsevnih rokah, pregled o letnem obračunu, kot bi ga morala običajno po vseh pravih izdati.

Danes proces proti Vidalijevim vsiljivcem

Danes jutraj bo na okrajnem sodišču proces proti Vidalijevim nasilničarjem, ki so lani novembra na lastno pest nasilno vdrl v tretje nadstropje naše stavbe in postavili vanj sedem neklih Vidalijevih organizacij V. okraja. Na poziv lastnice poslopja Družbe Cirila in Metoda, naj izprosto prostore, se nasilničarji niso klenili. Ker pa si je ravno ta klenidorska klika prva na vseh listih, način skusa po lastnosti premoženja, ki ga je ustvarila naše ljudstvo z velikimi napori, je družba bila primorana vložiti tožbo proti tem vsiljivcem. Proces bi se moral vršiti že zadnje dni prejšnjega leta, toda ker branilna obtožena stranka ni bilo, je bil proces odložen do danes.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Obljube VU za izboljšanje kmetijstva Da ne bo oslalo zopet samo pri obljubah

Čas je, da bi VU začela načrtno reševati zamenjana gospodarska vprašanja našega kmetijstva

Na vprašanje našega lista na zadnji tiskovni konferenci pri VU glede uvoza plemenske živine v gono A, je VU takole odgovorila:

«Lansko leto je vojaška uprava uvozila veliko število plemenske živine, katero je tudi razdelila med tukajšnje kmete. Najmanj 90 odstotkov je bilo rjave alpske pasme. Ugotoviti moramo, da je v resnici kmetijski odsek pri Vojaški upravi ločita globljega preučevanja tega vprašanja. Dalje bi morale vplivati po svojih močeh na pristojne činitele, da na eni strani nudijo potrebne fondе, iz katerih se bo lahko dajalo kredite in podpore kmetom in kmečkim zadrugam, ki jih bo treba zaradi nastalih razmer čimprej ustanoviti, in na drugi strani, da izposlujejo za one kmete, ki beže v mesto s svojo zemljo, primerno zaposlitev.

«Lansko leto je vojaška uprava uvozila veliko število plemenske živine, katero je tudi razdelila med tukajšnje kmete. Najmanj 90 odstotkov je bilo rjave alpske pasme. Ugotoviti moramo, da je v resnici kmetijski odsek pri Vojaški upravi ločita globljega preučevanja tega vprašanja. Dalje bi morale vplivati po svojih močeh na pristojne činitele, da na eni strani nudijo potrebne fondе, iz katerih se bo lahko dajalo kredite in podpore kmetom in kmečkim zadrugam, ki jih bo treba zaradi nastalih razmer čimprej ustanoviti, in na drugi strani, da izposlujejo za one kmete, ki beže v mesto s svojo zemljo, primerno zaposlitev.

Nadalje odgovarja VU: «Kdor koli pozna skavolito kraško zemljo ve prav dobro, da ni primerno uvažanje mehaniziranega poljedelstva na tej zemlji. Vojaška uprava javlja, da namerava uvoziti enega ali dva traktorja, ki jih bodo dodelili za tiste kraje, kjer bo mogoče. To obljubo vojaške uprave jemljemo na znanje in v resnici, če bodo dobili naši kmetje dva traktorja več, jim bo s tem veliko pomagalo. Pristavili bi samo eno: naj obljuba ne bo samo obljuba, kot se je to dogodilo že pred tremi leti, ko so vojaške oblasti obljubile našim kmetom traktorje, potem pa ni bilo o njih več ne duha ne sluha. Upamo, da bo tokrat vojaška uprava mož beseda. Kar pa se tiče obdelovanja zemlje s stroji in odgovora vojaške uprave, da na kraški zemlji ni primerno uvažanje mehaniziranega poljedelstva, pa moramo ugotoviti da naj so odgovorni ljudje, ki nikar ne boje preskrbeti našim kmetom obdelovalnih strojev, traktorjev itd, ker je na Tržaškem ozemlju še veliko ravnice, kjer bodo traktorji še prav posebno dobrodošli.

Dalje pravi VU v svojem odgovoru: «Iz fonda za izboljšanje zemlje plačuje vojaška uprava vsak mesec kmetom velike vsote za izboljšanje njihovih terenov; v preučevanju je tudi velika nujnost za prevoznost pašnikov in plodno zemljo. V bližnji bodočnosti bo ta širok načrt tudi obiljaven v javnosti.

Tudi v tem pogledu bi želeli, da ne ostane samo pri velikih načrtih, marveč da se začnejo ti načrti čimprej uvažati v prakso. Če bodo vojaške oblasti ta dela, kot jih imajo v načrtu tudi izvedla, bo s tem imej zlasti naš kmet dvojnokratno korist, da bo došel na nerodoviti zemlji lahko pridelati pridelek, ki ga bo lahko uporabljal za svojo domovno potrebo, ali pa ga bo lahko prodal na trgu, in drugič bodo vojaške oblasti zaposlile delovne sile in to predvsem iz kmečkih vrst, ki te vrste delo najbolj poznajo in bodo vanj tudi vložili največ ljubezni.

Pri teh odgovorih vojaške oblasti na konkretno vprašanje glede poljedelstva smatramo za potrebno, da ugotovimo, da gre v tem primeru samo za začasno rešitev nekaterih vprašanj kmetijstva in da jih bo treba v bodoče globlje zajeti. Kmetično vprašanje na Tržaškem ozemlju ne obstoji samo v takih in podobnih 101-krat je daroval kri

Tov. Bruno Tomaselli je vratar v naši tiskarni, toda marsikdo se ve da to: Bruno opravlja danes v bolnišnični tih in važno človekoljubno delo. Saj je te dni že v enkrat dal svojo kri, da bi rešil druga ogrožena človeška življenja. S tem svojim človekoljubnim delom je začel nekje septembra leta 1940. Do sedaj je daroval skupno že 39.165 gramov krvi.

«Vsi bi si želeli, da bi vojaška uprava baje odgovorila na zahteve sindikalnih organizacij v vprašanju odpustitev z dela, ki smo o njih tudi mi pred časom pisali, da ne namerava na noben način ponovno vzpostaviti kontrolo nad odpusti z dela, ker smatra, da zadostujejo v danem trenutku že obstoječi uradi (Urad za delo, inšpektorat dela in sindikalne organizacije), ki bodo lahko vodili kontrolo nad odpusti z dela.

«Lansko leto je vojaška uprava uvozila veliko število plemenske živine, katero je tudi razdelila med tukajšnje kmete. Najmanj 90 odstotkov je bilo rjave alpske pasme. Ugotoviti moramo, da je v resnici kmetijski odsek pri Vojaški upravi ločita globljega preučevanja tega vprašanja. Dalje bi morale vplivati po svojih močeh na pristojne činitele, da na eni strani nudijo potrebne fondе, iz katerih se bo lahko dajalo kredite in podpore kmetom in kmečkim zadrugam, ki jih bo treba zaradi nastalih razmer čimprej ustanoviti, in na drugi strani, da izposlujejo za one kmete, ki beže v mesto s svojo zemljo, primerno zaposlitev.

«Lansko leto je vojaška uprava uvozila veliko število plemenske živine, katero je tudi razdelila med tukajšnje kmete. Najmanj 90 odstotkov je bilo rjave alpske pasme. Ugotoviti moramo, da je v resnici kmetijski odsek pri Vojaški upravi ločita globljega preučevanja tega vprašanja. Dalje bi morale vplivati po svojih močeh na pristojne činitele, da na eni strani nudijo potrebne fondе, iz katerih se bo lahko dajalo kredite in podpore kmetom in kmečkim zadrugam, ki jih bo treba zaradi nastalih razmer čimprej ustanoviti, in na drugi strani, da izposlujejo za one kmete, ki beže v mesto s svojo zemljo, primerno zaposlitev.

«Lansko leto je vojaška uprava uvozila veliko število plemenske živine, katero je tudi razdelila med tukajšnje kmete. Najmanj 90 odstotkov je bilo rjave alpske pasme. Ugotoviti moramo, da je v resnici kmetijski odsek pri Vojaški upravi ločita globljega preučevanja tega vprašanja. Dalje bi morale vplivati po svojih močeh na pristojne činitele, da na eni strani nudijo potrebne fondе, iz katerih se bo lahko dajalo kredite in podpore kmetom in kmečkim zadrugam, ki jih bo treba zaradi nastalih razmer čimprej ustanoviti, in na drugi strani, da izposlujejo za one kmete, ki beže v mesto s svojo zemljo, primerno zaposlitev.

«Lansko leto je vojaška uprava uvozila veliko število plemenske živine, katero je tudi razdelila med tukajšnje kmete. Najmanj 90 odstotkov je bilo rjave alpske pasme. Ugotoviti moramo, da je v resnici kmetijski odsek pri Vojaški upravi ločita globljega preučevanja tega vprašanja. Dalje bi morale vplivati po svojih močeh na pristojne činitele, da na eni strani nudijo potrebne fondе, iz katerih se bo lahko dajalo kredite in podpore kmetom in kmečkim zadrugam, ki jih bo treba zaradi nastalih razmer čimprej ustanoviti, in na drugi strani, da izposlujejo za one kmete, ki beže v mesto s svojo zemljo, primerno zaposlitev.

«Lansko leto je vojaška uprava uvozila veliko število plemenske živine, katero je tudi razdelila med tukajšnje kmete. Najmanj 90 odstotkov je bilo rjave alpske pasme. Ugotoviti moramo, da je v resnici kmetijski odsek pri Vojaški upravi ločita globljega preučevanja tega vprašanja. Dalje bi morale vplivati po svojih močeh na pristojne činitele, da na eni strani nudijo potrebne fondе, iz katerih se bo lahko dajalo kredite in podpore kmetom in kmečkim zadrugam, ki jih bo treba zaradi nastalih razmer čimprej ustanoviti, in na drugi strani, da izposlujejo za one kmete, ki beže v mesto s svojo zemljo, primerno zaposlitev.

Poostretev položaj med kovinarstvi delavci

Vodstvo CRDA-e je odbilo vse zahteve svojih uslužbencev. V svojem pismu Enotnim sindikatom in Delavski zbornici obvešča vodstvo CRDA-e, da ne namerava niti razpravljati o zahtevah, ki so jih pred kratkim predložili predstavniki delavcev, ter poudarja, da tovarniški odbori nimajo nikake pravice predvsem za to, da se vojaške oblasti in predvsem kmetijski odsek pri Vojaški upravi ločita globljega preučevanja tega vprašanja. Dalje bi morale vplivati po svojih močeh na pristojne činitele, da na eni strani nudijo potrebne fondе, iz katerih se bo lahko dajalo kredite in podpore kmetom in kmečkim zadrugam, ki jih bo treba zaradi nastalih razmer čimprej ustanoviti, in na drugi strani, da izposlujejo za one kmete, ki beže v mesto s svojo zemljo, primerno zaposlitev.

«Lansko leto je vojaška uprava uvozila veliko število plemenske živine, katero je tudi razdelila med tukajšnje kmete. Najmanj 90 odstotkov je bilo rjave alpske pasme. Ugotoviti moramo, da je v resnici kmetijski odsek pri Vojaški upravi ločita globljega preučevanja tega vprašanja. Dalje bi morale vplivati po svojih močeh na pristojne činitele, da na eni strani nudijo potrebne fondе, iz katerih se bo lahko dajalo kredite in podpore kmetom in kmečkim zadrugam, ki jih bo treba zaradi nastalih razmer čimprej ustanoviti, in na drugi strani, da izposlujejo za one kmete, ki beže v mesto s svojo zemljo, primerno zaposlitev.

«Lansko leto je vojaška uprava uvozila veliko število plemenske živine, katero je tudi razdelila med tukajšnje kmete. Najmanj 90 odstotkov je bilo rjave alpske pasme. Ugotoviti moramo, da je v resnici kmetijski odsek pri Vojaški upravi ločita globljega preučevanja tega vprašanja. Dalje bi morale vplivati po svojih močeh na pristojne činitele, da na eni strani nudijo potrebne fondе, iz katerih se bo lahko dajalo kredite in podpore kmetom in kmečkim zadrugam, ki jih bo treba zaradi nastalih razmer čimprej ustanoviti, in na drugi strani, da izposlujejo za one kmete, ki beže v mesto s svojo zemljo, primerno zaposlitev.

«Lansko leto je vojaška uprava uvozila veliko število plemenske živine, katero je tudi razdelila med tukajšnje kmete. Najmanj 90 odstotkov je bilo rjave alpske pasme. Ugotoviti moramo, da je v resnici kmetijski odsek pri Vojaški upravi ločita globljega preučevanja tega vprašanja. Dalje bi morale vplivati po svojih močeh na pristojne činitele, da na eni strani nudijo potrebne fondе, iz katerih se bo lahko dajalo kredite in podpore kmetom in kmečkim zadrugam, ki jih bo treba zaradi nastalih razmer čimprej ustanoviti, in na drugi strani, da izposlujejo za one kmete, ki beže v mesto s svojo zemljo, primerno zaposlitev.

«Lansko leto je vojaška uprava uvozila veliko število plemenske živine, katero je tudi razdelila med tukajšnje kmete. Najmanj 90 odstotkov je bilo rjave alpske pasme. Ugotoviti moramo, da je v resnici kmetijski odsek pri Vojaški upravi ločita globljega preučevanja tega vprašanja. Dalje bi morale vplivati po svojih močeh na pristojne činitele, da na eni strani nudijo potrebne fondе, iz katerih se bo lahko dajalo kredite in podpore kmetom in kmečkim zadrugam, ki jih bo treba zaradi nastalih razmer čimprej ustanoviti, in na drugi strani, da izposlujejo za one kmete, ki beže v mesto s svojo zemljo, primerno zaposlitev.

«Lansko leto je vojaška uprava uvozila veliko število plemenske živine, katero je tudi razdelila med tukajšnje kmete. Najmanj 90 odstotkov je bilo rjave alpske pasme. Ugotoviti moramo, da je v resnici kmetijski odsek pri Vojaški upravi ločita globljega preučevanja tega vprašanja. Dalje bi morale vplivati po svojih močeh na pristojne činitele, da na eni strani nudijo potrebne fondе, iz katerih se bo lahko dajalo kredite in podpore kmetom in kmečkim zadrugam, ki jih bo treba zaradi nastalih razmer čimprej ustanoviti, in na drugi strani, da izposlujejo za one kmete, ki beže v mesto s svojo zemljo, primerno zaposlitev.

«Lansko leto je vojaška uprava uvozila veliko število plemenske živine, katero je tudi razdelila med tukajšnje kmete. Najmanj 90 odstotkov je bilo rjave alpske pasme. Ugotoviti moramo, da je v resnici kmetijski odsek pri Vojaški upravi ločita globljega preučevanja tega vprašanja. Dalje bi morale vplivati po svojih močeh na pristojne činitele, da na eni strani nudijo potrebne fondе, iz katerih se bo lahko dajalo kredite in podpore kmetom in kmečkim zadrugam, ki jih bo treba zaradi nastalih razmer čimprej ustanoviti, in na drugi strani, da izposlujejo za one kmete, ki beže v mesto s svojo zemljo, primerno zaposlitev.

«Lansko leto je vojaška uprava uvozila veliko število plemenske živine, katero je tudi razdelila med tukajšnje kmete. Najmanj 90 odstotkov je bilo rjave alpske pasme. Ugotoviti moramo, da je v resnici kmetijski odsek pri Vojaški upravi ločita globljega preučevanja tega vprašanja. Dalje bi morale vplivati po svojih močeh na pristojne činitele, da na eni strani nudijo potrebne fondе, iz katerih se bo lahko dajalo kredite in podpore kmetom in kmečkim zadrugam, ki jih bo treba zaradi nastalih razmer čimprej ustanoviti, in na drugi strani, da izposlujejo za one kmete, ki beže v mesto s svojo zemljo, primerno zaposlitev.

«Lansko leto je vojaška uprava uvozila veliko število plemenske živine, katero je tudi razdelila med tukajšnje kmete. Najmanj 90 odstotkov je bilo rjave alpske pasme. Ugotoviti moramo, da je v resnici kmetijski odsek pri Vojaški upravi ločita globljega preučevanja tega vprašanja. Dalje bi morale vplivati po svojih močeh na pristojne činitele, da na eni strani nudijo potrebne fondе, iz katerih se bo lahko dajalo kredite in podpore kmetom in kmečkim zadrugam, ki jih bo treba zaradi nastalih razmer čimprej ustanoviti, in na drugi strani, da izposlujejo za one kmete, ki beže v mesto s svojo zemljo, primerno zaposlitev.

«Lansko leto je vojaška uprava uvozila veliko število plemenske živine, katero je tudi razdelila med tukajšnje kmete. Najmanj 90 odstotkov je bilo rjave alpske pasme. Ugotoviti moramo, da je v resnici kmetijski odsek pri Vojaški upravi ločita globljega preučevanja tega vprašanja. Dalje bi morale vplivati po svojih močeh na pristojne činitele, da na eni strani nudijo potrebne fondе, iz katerih se bo lahko dajalo kredite in podpore kmetom in kmečkim zadrugam, ki jih bo treba zaradi nastalih razmer čimprej ustanoviti, in na drugi strani, da izposlujejo za one kmete, ki beže v mesto s svojo zemljo, primerno zaposlitev.

«Lansko leto je vojaška uprava uvozila veliko število plemenske živine, katero je tudi razdelila med tukajšnje kmete. Najmanj 90 odstotkov je bilo rjave alpske pasme. Ugotoviti moramo, da je v resnici kmetijski odsek pri Vojaški upravi ločita globljega preučevanja tega vprašanja. Dalje bi morale vplivati po svojih močeh na pristojne činitele, da na eni strani nudijo potrebne fondе, iz katerih se bo lahko dajalo kredite in podpore kmetom in kmečkim zadrugam, ki jih bo treba zaradi nastalih razmer čimprej ustanoviti, in na drugi strani, da izposlujejo za one kmete, ki beže v mesto s svojo zemljo, primerno zaposlitev.

«Lansko leto je vojaška uprava uvozila veliko število plemenske živine, katero je tudi razdelila med tukajšnje kmete. Najmanj 90 odstotkov je bilo rjave alpske pasme. Ugotoviti moramo, da je v resnici kmetijski odsek pri Vojaški upravi ločita globljega preučevanja tega vprašanja. Dalje bi morale vplivati po svojih močeh na pristojne činitele, da na eni strani nudijo potrebne fondе, iz katerih se bo lahko dajalo kredite in podpore kmetom in kmečkim zadrugam, ki jih bo treba zaradi nastalih razmer čimprej ustanoviti, in na drugi strani, da izposlujejo za one kmete, ki beže v mesto s svojo zemljo, primerno zaposlitev.

«Lansko leto je vojaška uprava uvozila veliko število plemenske živine, katero je tudi razdelila med tukajšnje kmete. Najmanj 90 odstotkov je bilo rjave alpske pasme. Ugotoviti moramo, da je v resnici kmetijski odsek pri Vojaški upravi ločita globljega preučevanja tega vprašanja. Dalje bi morale vplivati po svojih močeh na pristojne činitele, da na eni strani nudijo potrebne fondе, iz katerih se bo lahko dajalo kredite in podpore kmetom in kmečkim zadrugam, ki jih bo treba zaradi nastalih razmer čimprej ustanoviti, in na drugi strani, da izposlujejo za one kmete, ki beže v mesto s svojo zemljo, primerno zaposlitev.

«Lansko leto je vojaška uprava uvozila veliko število plemenske živine, katero je tudi razdelila med tukajšnje kmete. Najmanj 90 odstotkov je bilo rjave alpske pasme. Ugotoviti moramo, da je v resnici kmetijski odsek pri Vojaški upravi ločita globljega preučevanja tega vprašanja. Dalje bi morale vplivati po svojih močeh na pristojne činitele, da na eni strani nudijo potrebne fondе, iz katerih se bo lahko dajalo kredite in podpore kmetom in kmečkim zadrugam, ki jih bo treba zaradi nastalih razmer čimprej ustanoviti, in na drugi strani, da izposlujejo za one kmete, ki beže v mesto s svojo zemljo, primerno zaposlitev.

«Lansko leto je vojaška uprava uvozila veliko število plemenske živine, katero je tudi razdelila med tukajšnje kmete. Najmanj 90 odstotkov je bilo rjave alpske pasme. Ugotoviti moramo, da je v resnici kmetijski odsek pri Vojaški upravi ločita globljega preučevanja tega vprašanja. Dalje bi morale vplivati po svojih močeh na pristojne činitele, da na eni strani nudijo potrebne fondе, iz katerih se bo lahko dajalo kredite in podpore kmetom in kmečkim zadrugam, ki jih bo treba zaradi nastalih razmer čimprej ustanoviti, in na drugi strani, da izposlujejo za one kmete, ki beže v mesto s svojo zemljo, primerno zaposlitev.

Kdaj bo rešeno vprašanje upokojujencev?

Urad za delo šele proučuje problem upokojujencev - Sklicana seja predstavnikov sindikatov in pokrajinskega sosveta

Kolikokrat smo že pisali o vprašanju upokojujencev, ki postaja iz dneva v dan vedno bolj pereče, ne da bi s tem seveda dosleli, da bi odgovorne oblasti ukrenile vse potrebno ter skušale izboljšati njihov položaj. Zeman so bili protesti, pišma in zahteve... vse je ostalo samo pri obljubah, ki so postale že današnja tradicionalna areštevava vseh tržaških problemov. Toda položaj naših upokojujencev, ki je že zelo kritičen, nujno zahteva, da se k njemu povrnemo, da pišemo o tem vprašanju in da na ta način opozarjamo odgovorne oblasti na njihovo dolžnost, ki je: preskrbeti tem ljudem takšno pokojnino, s katero bodo lahko vsaj skromno živeli.

22. decembra je Zveza enotnih sindikatov za upokojujence poslala vojaški upravi kakor tudi pokrajinskemu sosvetu in občini, dolgo pismo, v katerem so bile nekatere zahteve o izboljšanju položaja tržaških upokojujencev; obenem pa je bilo v pismu skoraj do podrobne opisa bedno življenje upokojujencev, ki si po dolgoletnem delu niso zaslužili niti toliko, da bi prejeli skromno pokojnino, s katero bi lahko preživljali sebe in svojo ženo.

Vojaška uprava je na izrecno vprašanje Enotnih sindikatov odgovorila, da preučuje v zgoraj omenjenem pismu navedene zahteve po izboljšanju položaja tržaških upokojujencev urad za delo ter da zaradi tega ne more zavzeti še svojega stališča v zvezi s tem vprašanjem.

Morda se bo kateremu izmed naših bralcev - upokojujencev razjasnil obraz, ko bo čital, da je prišla vojaška uprava preučevati ta problem. Na žalost je vojaška uprava že večkrat preučevala razna vprašanja, ki pa so ostala kljub vsemu še vedno nerešena. Zato pravi ne upamo, da bi bile odgovorne oblasti končno razumele upravičene zahteve in potrebe naših upokojujencev ter da bi hotele s podrobnim preučevanjem vprašanje na najbolj pošten način rešiti. Dobro namreč vemo, da so sindikalne organizacije prejele ob raznih prilikah, ko so načele vprašanje, odgovor, češ da se to vprašanje na Tržaškem ozemlju ne more rešiti vse dotlej, dokler ne bo sprejeta v Italiji reforma o socialnem skrbstvu.

Dobro znak je pa prav gotovo, da sta se za vprašanje zavzela pokrajinski sosvet in pa odsek za delo, ki sta tudi prejela pismo Zveze enotnih sindikatov za upokojujence. Sindikalna organizacija je namreč v svojem pismu zahtevala, da bi se začasno rešilo to vprašanje na ta način, da bi se vsaj nekoliko povišale pokojnine.

Poudarili smo že v naših člankih, da je ugoditev teh tako upravičenih zahtev več kot nujna in da je torej dolžnost odgovornih oblasti, da se zavzamejo za to vprašanje. Enotni sindikati so tudi zahtevali, da bi se za preučevanje te rešitve spametoval in če bi imel stalen zasluček.

V četrtke zvečer, nekoliko ob desetih, je bil pokojni Danilo v gostinji pri dekletovemu očetu. Potem ko se je najil, ni hotel plačati računa. Zaradi tega sta se začela kregati z dekletom. Na dekletovo stran se je postavil neki gost, ki je tako branil deklet pred pijanim Kuretom in ga obenem pozval, naj plača doli. Razjarjen in pijan je Kuret zapustil gostilno. Nedaleč od nje je fant začel blazno streljati s puško. Kmalu nato, ko se je vračal proti svojemu domu.

Včeraj jutraj je kriminalni policijski oddelek prišel v vas in zašel s preiskavo. Domneva, kot so postavili nekateri, da se je Kuret sam ustrelil v želodec s puško, ne bo preveč trdna. Težko je, da bi se fant sam zadel s puško in to v želodec. Okoliščine, v katerih je fant izgubil življenje, pa možnost samomora precej izključujejo.

Obenem s to novico je prišla iz Neaplja druga vest, da je Gilbert Klun, ki se je moral lani februarja pred porotnim sodiščem zagovarjati skupno s D'Estejem, tragično preminul v tem italijanskem pristanišču. Pred čem žene je padel s prekomerno alkohola.

Pri tem je z nekaj metrov višine priletel z glavo na rob pomola in nato izginil v morju.

Obenem s to novico je prišla iz Neaplja druga vest, da je Gilbert Klun, ki se je moral lani februarja pred porotnim sodiščem zagovarjati skupno s D'Estejem, tragično preminul v tem italijanskem pristanišču. Pred čem žene je padel s prekomerno alkohola.

Pri tem je z nekaj metrov višine priletel z glavo na rob pomola in nato izginil v morju.

Obenem s to novico je prišla iz Neaplja druga vest, da je Gilbert Klun, ki se je moral lani februarja pred porotnim sodiščem zagovarjati skupno s D'Estejem, tragično preminul v tem italijanskem pristanišču. Pred čem žene je padel s prekomerno alkohola.

Pri tem je z nekaj metrov višine priletel z glavo na rob pomola in nato izginil v morju.

Obenem s to novico je prišla iz Neaplja druga vest, da je Gilbert Klun, ki se je moral lani februarja pred porotnim sodiščem zagovarjati skupno s D'Estejem, tragično preminul v tem italijanskem pristanišču. Pred čem žene je padel s prekomerno alkohola.

KOLENDAR

Sobota 8. januarja Severin

Sonca vzhaja ob 7.46, zahaja ob 16.34. Luna vzhaja ob 22.25, zahaja ob 11.21. Jutri nedelja 9. januarja Lija

SPOMINSKI DNEVI
1856 se je rodil pesnik Anton Askerc.

IZLETI
Smučarski izlet v Crni vrh. V nedeljo 16. t. m. priredi Planinsko društvo v Trstu smučarski izlet v Crni vrh na Ajdovščino. Vpisovanje dnevo do vključno 8. t. m. v čevljarni Gnev v Rojani na Trgu tra i Rivi 2 in v ul. F. Filzi 10, t. od 18.30 do 21. Odhod ob 6 uri jutraj iz ul. F. Severo.

ADEx izleti. Pri potovanjem in turističnem uradu «Adria Express» se nadaljuje vpisovanje za izlete v Ljubljano, Postojno, Vipavo, Ajdovščino in Valbruno (Italija).

V Sapado bo odhod v nedeljo dne 9. t. m. Vse informacije dobite pri «Adria Express» v ul. F. Severo 5, tel. 29-243.

RAZNO
Novi grobovi na mestnem pokopališču v Skenjdu. Opozorjamo, da bo v kratkem vrsta št. 6 oddelka III. mestnega pokopališča v Skenjdu, kjer so ostanki umrlih med 18. aprila in 12. novembra 1938 leta uporabljeni za nove grobove.

Soročniki, ki žele prekopati ostanke umrlih, morajo do 15. januarja 1948 nasloviti prošnjo na občinski urad javnih del - oddelke za pokopališča v ul. del Teatro št. 5-III, soba št. 43. Spomenike bodo lahko soročniki dvignili z dovoljenjem občinskega urada. Po 16. februarju 1949 pa bodo spomeniki zapuščali v last občine, ostanke umrlih pa ne bodo več preneseni na razelena mesta.

DROBNE IZ GOSPODARSTVA
Register trvdv v decembru
V registru trvdv, ki ga vodi Zbornica za trgovino, industrijo in poljedelstvo, je bilo v decembru 63 novih vpisov in 41 izbrisov. Med vpisi gre za 52 osebnih trvdv, 3 zbirne, 3 kolektivne, 2 delniški družbi in ena zadruga. Skupna vsota novoprijavljenih kapitalov znaša 6 milijonov 320.000 lir. Družbe z omejenim zavezom so razdeljene takole: 2 sta rudarski družbi, ena gradbeno, ena pa je podružnica neke videmske trvdve, ki bo prevzela delo pri izkopavanju za industrijsko cono v Zavljah. Ena od delniških družb s kapitalom 4.500.000 lir ima za predmet prodajo nepremičnin. Zadruga pa je podružnica cementne zadrage iz Bologne, ki se je vpisala v Trstu.

Značilnosti so torej: drobljenje trgovine, konkurenca trvdv iz Italije in špekulativni značaj (d.d. za nepremičnine), rudarske družbe pa tudi ne pomenijo za Trst nikakega konkretnega dela.

«Trieste Mercantile» izšel
Te dni smo dobili v roke tedenski listič «Trieste Mercantile», ki naj bi bil gospodarsko glasilo trgovcev na drobno, ker ga za gospodarsko

GORIŠKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA IN UPRAVE PRIMORSKEGA DNEVNIKA V GORICI - SVETOGORSKA ULICA 42 - TEL. 749

Gorica v številkah

Koliko stanejo občane mestne bolnice - Prebivalstvo stare in Nove Gorice - Hiranje mestne straže

Ze v našem prvem članku od preteklega tedna o finančnem stanju goriske občine, smo podali nekaj številk, ki jih navajajo zaključno poročilo bivše občinske uprave. Naj navedemo danes še nekatere druge podrobnosti, ki bodo gotovo zanimale Goričane.

Pri poglavju o cestah navaja poročilo, da je imela goriska občina v starem obdobju 412 km cest in pot, med katere so seveda vštete tudi poljske poti. Od teh jih je ostalo po Italijo 308 km, medtem ko odpadejo 104 km na tisti del občine, ki je sedaj pod Jugoslavijo in kjer gradijo Novo Gorico.

Goriska občina mora skrbeti za vzdrževanje 77 občinskih in 12 privatnih poslopij (šole, sodnja itd.), ki jo stanejo letno po 20 milijonov in katere stroške ji bo morala povrniti država. Poglavje zase je problem zdravstva, ki tvori važno postavko pri javnih delih in v občinskem gospodarstvu na splošno. Vzdrževanje bolnišnic naprav, osebja in ostalega doseže precej visoko vstopo. Pri tem je delež, ki odpade v breme občine, tolikšen, da je prišlo leta 1947 povprečno po 350 lir na vsakega prebivalca. Zares bi bilo želeli vsem meščanom mnogo zdravja, saj se bo to poznalo tudi na našem žepu pri plačevanju občinskih davkov.

Se bolj so zanimivi podatki občinskega anagrafičnega urada zlasti glede na teritorialne spremembe, ki so nastale po uveljavitvi mirovne pogodbe. Ti podatki vedo povedati, da je bilo ob koncu leta 1945 v goriski občini 47.960 prebivalcev s stalnim bivališčem in 3937 začasno bivaljočih. Skupaj torej 51.897. Ob koncu avgusta 1947 se je število prebivalstva dvignilo na 52.360 ljudi. Po zadržanju nove meje so našli v italijanskem delu goriske občine ob koncu leta 1947 samo 43.639 prebivalcev, ker je ostalo približno 9000 občanov za novo mejo v Jugoslaviji.

Do 1. oktobra 1948 je naraslo prebivalstvo italijanske Gorice za 956 ljudi, tako da šteje sedaj obdobje 44.600 prebivalcev, med katerimi je po uradni statistiki 2700 evslov. Verjetno pa je število teh še večje, ker je samo občinski urad sprejel 5490 prošelj za opcijo za italijansko državljanstvo.

O jugoslovanskem delu Gorice nimamo uradnih podatkov, vendar se je po neuradnih številkah prebivalstvo že v prvem letu zvišalo za najmanj 50%, kar nam dokazuje, da ima tisti del naše bivše občine najboljše pogoje za uspešen nadaljnji razvoj.

Iz poročila posnemamo nadalje, da je občina izboljšala svoje poslovanje za pobiranje smeti in odpadkov, za škropljenje in pometanje cest, za čiščenje kanalov itd., ker je vse te oddelke motorizirala. Za čista zavezniki vojaške uprave je tehnični urad občinskih podjetij potrošil za gradnjo in vzdrževanje šol, cest, javnih poslopij, mostov, mestne klavnice, za pokopališče in za kanalizacijo int. 528 milijonov lir, ki jih je občina dobila od omejenih uprav. Sedaj ima tehnični urad v načrtu nova dela, ki bodo stala po proračunu približno 246 milijonov. Novi občinski svet pa mora ta denar šele preskrbeti.

Končno naj še omenimo, da je oddelček mestnih stražnikov zelo skreden in šteje sedaj komaj 10 moč. Zato je nova občinska uprava sklenila, da bo njihovo število zvišala ter sprejela nove ljudi kot mestne stražnike v službo.

Novo življenje v dolini Mirne

Nekdaj močvirje in legla komarjev - danes plodna ravnina, kjer se razvija in napreduje poljedelstvo, vrtnarstvo in živinoreja

V zadnjih dnevih so vse reke in vode več ali manj narasle zaradi močnega deževja. Radosno nas je silila, da smo si ali ogledali dolino Mirne, kjer so za napredkom in izboljšanjem težeče roke pridnih istriških delavcev iztrgale morje na stotine ha rodovitne zemlje, ki danes rodi pšenico, zelenjavo in dobro krmo za živino. Ko smo brželi po cesti od Novega grada proti dolini, smo bili zaskrbljeni, misleci, da bomo našli dolino poplavljeno. Nič takega! Reka Mirna je ostala lepo v objemu dveh visokih nasipov in izlivala svoje močne in blatne vode v morje. Zabranih je samo za en dan staršarja na jugoslovanski strani, da ni mogel na nasip, kjer opravlja obsejno stražarsko službo.

V tej dolini diha danes popolnoma novo življenje. Nekaj veleposelskih je prej imelo v lasti vsa obsejna površina. Zgradili so nekaj kmetijskih poslopij in nastanili v njih kolonske družine. Te so obdelovale zemljo po starem načinu, ki ni kazal nobenega razvoja. Preorali so s traktorji ali vprežno zvinovno zemljo, posejali in poželi ter spravili pridelek v gospodarsko žitnico. Nekaj je gospodar pustil kolonom, drugo pa odjedalo. To se je ponavljalo leto za leto, nekoliko mehčano, naučeno in brez življenja. Razlika je bila le v tem, da ni bilo več komarjev, katere so nam domestili veleposelsniki in odnašali vse, kar je dala zemlja.

Na nekdanjem veleposelstvu Demetrija Marka, ki živi danes v Trstu kot mekarnar, je tako živo, da bi se mi radi pustili svinčini in se pridružili tem ljudem. Novo in lepo ime «Mirna» so nam sedaj dali, da bi se mi radi pustili svinčini in se pridružili tem ljudem. Novo in lepo ime «Mirna» so nam sedaj dali, da bi se mi radi pustili svinčini in se pridružili tem ljudem.

Kako veličastno gospodarsko pomena je to za kraj, ki potrebuje tudi velike množice organskih gnojil. Se bo pokazalo že v tekočem letu. Kmeti bodo ve, da samo z umetnimi gnojili nikoli ne doseže toliko kalij. Prav dober nadomestek za ta gnojila je pepel, katerega moramo trošiti že v zimskem času. Od dušičnih gnojil pride v poštev amonijak, alij kakor že rečeno, njegov nadomestek, z neoljnim dušikom pripravljene kompost. Ne smemo pa pretiravati z uporabo dušičnih gnojil, ker ta zelo vplivajo na razvoj listja in le v manjši meri na razvoj ploda. Premalo skrbi naš kmet za selekcijo pridelka pri oddaji. Paradižnik moramo pred oddajo na trg doma sortirati. Ločiti moramo izvozno blago od onega, ki pride v poštev za industrijsko predelavo. Paradižnik je posebno v vlažnih letih podvržen plesni, sušici in rjavi pegavosti. Plesen preprečimo s škropljenjem s 1% apneno - bakreno brozgo, pegavost z 1-2% raztopino solbarja, a sušico (rak) s tem da namakamo seme 1/2 ore v 0,25% raztopini uspuluna.

Priporočljive vrste. Pri paradižniku so naši kmetje do sedaj posvečali le malo pozornosti sortam za izvoz in onim, ki pridejo v kalij.

Sklepi pokrajinskega sveta

Na svoji zadnji seji, ki jo je imel dne 5. t. m., je pokrajinski svet za Goriško sprejel naslednje sklepe:

Pokrajinska uprava v Gorici: Izredna podpora zaradi bolezni bolničarju Pecorari Mihaelu - odobreno. Določitev prejemkov začasnim namestnikom - odobreno. Umetni nametneženje in tisk - odobreno. Podpora šolski blaginji tehnične instituta v Trzinu - odobreno.

Kmetijstvo Istrskega okrožja

Plesni se obvarujemo, če sadimo zdrav krompir. V vlažnih letih pa moramo krompirjeve nje škropiti z raztopino modre galice kakor tri. Proti ostalim boleznim na krompirju se borimo najbolj uspešno, če v času vegetacije rastline zaznamujemo vse okužene grmičje ter pri kopanju vse gomolje odstranimo in shranimo v posebnem prostoru, odnosno, kar je najboljše, da jih čim prej uporabimo. Gnilih gomoljev in okuženih krompirjev ne smemo puščati po njivah, temveč jih moramo na mestu sežgati.

Vrste krompirja: Pri nas pridejo v poštev zgodnji labinski (Precoc d'Albana) in stivanski (San Giovanni). Krompir sadimo že v drugi polovici februarja. Na ha uporabimo približno 10 kg semena. Srednji hektarski donos je odvisen od vremenskih prilik (40-80 q).

2. PARADIŽNIK. Po izvoznih količinah in vrednosti pridelka pride takoj za zgodnjim krompirjem na vrsto paradižnik. Lahko rečemo, da nam ta površina da najvišje hektarske donose in s tem v vezi nad kriljuje rentabilnost te kulture vse druge. V resnici koprski kmet posveča tej rastlini posebno skrb. V preteklosti smo imeli pri oddaji velike težave, danes pa zahtevajo naša tržišča paradižnika več nego ga pridelamo. Možnosti pridelave na tržiščih in v druge strani zahteve naših tovarov za predelavo paradižnika v mezo so torej za naše razmere neomejene.

Omenili smo, da naš kmet posveča paradižniku posebno nego, vendar opazimo tudi pri tej kulturi velike pomanjkljivosti, posebno glede priprave zemljišča, gnojenja in izbire sort ter sortiranja pri oddaji.

Zemljišče, namenjeno paradižniku, mora biti pravočasno globoko preorano in pognojeno. Paradižniku posebno ugaja hlevski gnoj ali zreli kompost. Ker rastline med razvojem uporabijo velike količine kalija, moramo upoštevati pri gnojenju umetna gnojila, ki vsebujejo

živino za leto 1949 - odobreno s pripombo.

Občina Fara: Davek na vrednost za II. semester 1948 - odobreno.

Občina Gradec: Nagrada za delo prof. Carletto, tajnika na srednji šoli - odloženo; podpora na dom invalidom dela - odobreno.

Občina Koprivica: Določitev davka za živino za leto 1949 - odobreno; užitnina na vrednost za prvi semester 1949 - odobreno.

Občina Skočjan: Lestvica davka na živino - odobreno.

Občina Trzin: Izplačilo stroškov zavoda za ubogo mladoletnike - odobreno.

Deževje poškodovalo ceste

Dolgotrajno deževje, ki nas je spremljalo ob prehodu iz starega v novo leto, je močno poškodovalo nekatere ceste v Brdih. Najbolj je občutila slabo vreme cesta pri Stevanju, ki se je na nekem kraju posula in postala nesposobna za promet. S popraviljem so že začeli in menda bo cesta kmalu lahko zopet služila svojemu namenu.

Nogometna tekma v Pemvi

Jutri, v nedeljo 9. t. m. ob 10 uri dopoldne bo na nogometnem igrišču v Pemvi igralo domače moštvo proti črni «Villaggio del ragazzo» iz Gorice, ki se pridno vadi za to srečanje. Tekma bo bila zanimiva, vabimo vse ljubitelje športa, da jo pridejo pogledat in dajo s tem korajžo domačemu moštvo.

KINO

VERDI. 17: «Blazne duše», Joan Crawford, v. Heflin.

CENTRALE. 17: «Pustolovci», Errol Flynn in Olivia de Havilland.

VITTORIA. 17: «Fra Diavolo», Stan Laurel in Oliver Hardy.

MODERNO. 17: «Dvojne postelje», George Brent in J. Bennet.

EDEN. 17: «Gospodavci morja».

ODEON. 17: «Črni Zorov bič», Alan Ladd.

Obvestilo partizanov in aktivistov

Zacasni izvršni odbor pokrajinskega ANPI za Gorico je določil, da bo v nedeljo 9. t. m. ob 9 uri dopoldne v Bregantovi dvorani v Podgori drugi kongres partizanov goriske pokrajine. Na tem kongresu bodo partizani in aktivisti izvolili svoje zastopnike za deželni kongres, ki bo v kratkem času.

Tiskovna konferenca goriškega kvestorja

Včeraj popoldne so bili povabljeni k novemu goriškemu kvestorju Stanislavu Pomariciju zastopniki krajevnega tiska. Novi kvestor je sprejel novinarje v svoji delovni sobi na kvesturi in izrazil upanje, da bo krajevni tisk, kakor doslej, pomagal oblastem pri upravi za dobrobit tujakinskega prebivalstva.

Razrešitvena komisija v Dolenjah

Iz odseka pri Gorici se je včeraj jugoslovansko-italijanska razrešitvena komisija preselila v zapadna Brda, da bi določila dokončno mejo v bližini Dolenj. V zvezi s tem so prišli na dan sicer neuradne vesti, da bodo v tem odseku popravili začasno mejo v prid Italiji, ki bo dobila nekaj hiš v zameno za popravke meje na Solkanskem polju v korist Jugoslavije.

Občni zbor SPD v Gorici

Slov. planinsko društvo v Gorici vabi svoje člane na redni občni zbor, ki bo 23. januarja 1948 ob 9.30 uri v prostorih restavracije ob P. zvezdi v Gorici, Trg sv. Antona, s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo posameznih odbornikov o delu v preteklem letu.
2. Volitev novega odbora in preglednikov računov.
3. Sprememba oziroma sprejem novih pravil.
4. Slučajnosti.

Volitve v SIAU v Istrskem okrožju

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Odlok o razpisu volitev in pravilnik nam zagotavlja največjo demokratičnost volitev

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Volitve v SIAU v Istrskem okrožju

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Volitve v SIAU v Istrskem okrožju

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Volitve v SIAU v Istrskem okrožju

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Volitve v SIAU v Istrskem okrožju

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Volitve v SIAU v Istrskem okrožju

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Na Goriškem raste nov rod

Tisti del Goriske, ki je prišel pod Jugoslavijo in se sedaj kulturno in gospodarsko-svobodno razvija, je že v prvem letu svobode v marsičem spremenil svoje lice. To se zlasti opazi pri vzgoji in delu mladine, posebno pri najmlajših, pionirju.

Širokovni tečaj za kmetovalce

Pokrajinski inšpektorat za poljedelstvo v Gorici sporoča, da se bodo v ponedeljek 10. t. m. ob 19 uri pričeli sledeči kmetijski tečaji:

V Moš in Koprivici: tečaj za vinogradništvo; v Moraru pri Kapri: tečaj za kulturno žitarje ter v Vilešu pri Romansu tečaj za enološko.

Volitve v SIAU v Istrskem okrožju

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Volitve v SIAU v Istrskem okrožju

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Volitve v SIAU v Istrskem okrožju

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Volitve v SIAU v Istrskem okrožju

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Volitve v SIAU v Istrskem okrožju

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Volitve v SIAU v Istrskem okrožju

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Volitve v SIAU v Istrskem okrožju

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Volitve v SIAU v Istrskem okrožju

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Volitve v SIAU v Istrskem okrožju

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Volitve v SIAU v Istrskem okrožju

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Volitve v SIAU v Istrskem okrožju

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Volitve v SIAU v Istrskem okrožju

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Volitve v SIAU v Istrskem okrožju

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Volitve v SIAU v Istrskem okrožju

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Volitve v SIAU v Istrskem okrožju

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Volitve v SIAU v Istrskem okrožju

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Volitve v SIAU v Istrskem okrožju

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Na Goriškem raste nov rod

Tisti del Goriske, ki je prišel pod Jugoslavijo in se sedaj kulturno in gospodarsko-svobodno razvija, je že v prvem letu svobode v marsičem spremenil svoje lice. To se zlasti opazi pri vzgoji in delu mladine, posebno pri najmlajših, pionirju.

Širokovni tečaj za kmetovalce

Pokrajinski inšpektorat za poljedelstvo v Gorici sporoča, da se bodo v ponedeljek 10. t. m. ob 19 uri pričeli sledeči kmetijski tečaji:

V Moš in Koprivici: tečaj za vinogradništvo; v Moraru pri Kapri: tečaj za kulturno žitarje ter v Vilešu pri Romansu tečaj za enološko.

Volitve v SIAU v Istrskem okrožju

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Volitve v SIAU v Istrskem okrožju

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Volitve v SIAU v Istrskem okrožju

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Volitve v SIAU v Istrskem okrožju

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Volitve v SIAU v Istrskem okrožju

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Volitve v SIAU v Istrskem okrožju

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Volitve v SIAU v Istrskem okrožju

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Volitve v SIAU v Istrskem okrožju

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Volitve v SIAU v Istrskem okrožju

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Volitve v SIAU v Istrskem okrožju

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Volitve v SIAU v Istrskem okrožju

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Volitve v SIAU v Istrskem okrožju

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Volitve v SIAU v Istrskem okrožju

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Volitve v SIAU v Istrskem okrožju

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Volitve v SIAU v Istrskem okrožju

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Volitve v SIAU v Istrskem okrožju

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Volitve v SIAU v Istrskem okrožju

Okrožni odbor SIAU za Istrsko okrožje je napovedal volitve v vaska tajništva, v tajništva mestnih četiri ter v okrajne in okrajne svet SIAU za nedeljo 30. januarja.

Letos bo poteklo sto let od smrti našega največjega pesnika Franceta Prešerna. To stoletnico bodo slavili vsi jugoslovanski narodi. Tudi Slovenci na Tržaškem ozemlju se nameravamo oddotiti pri veliki obletnici z več prireditvami, naš list pa bo z raznimi članki spominjal čitatelje na pomembno stoletnico.

OTON ŽUPANČIČ BESEDA O Prešernu

Na Prešernovi akademiji mariborske srednješolske mladine dne 7. marca 1926 je imel pesnik Oton Župančič naslednji govor:

Ne pridružuje od mene nikake modrosti ali učenosti. Zato jaz se nisem nikdar blizil Prešernu po znanstvenih stopnicah, ali po filozofskih ovinkih, temveč tako, kakor želim, da bi se mu blizili vsi: samo z odprtim čutom, s preprostim, ponižnim srcem, s sežnjem lepot in resnice. Vedno nisem prihajal k njemu tako, temveč s svojimi predsodki in dolžninami in teorijami, zato ga nisem spoznal.

Naša književnost je stara nekaj stoletij, naše legoslovje samo toliko desetletij, kolikor je preteklo, odkar je izšla knjiga Prešernovih poezij. To je prva manifestacija slovenskega umetniškega duha, tako vzvišena nad vsem, kar so Slovenci do tedaj dosegli v svojem jeziku, da so bili le redki tisti, ki so spoznali ves pomen Prešernovega dela in življenja. Mi danes, ki se mu spoštljivo klanjamo kot svojemu svetlemu mojstru in vzorniku, se globoko zavedamo, da tudi vse poznejše generacije pri nas niso ustvarile umetnine, ki bi jo smeli postaviti kot enakovredno poleg Prešernove.

V Prešernovi besedi je centralna ideja slovenstva. A to slovenstvo ni nikakoli omejena domaćnost, nikakoli sentimentalna idiličnost, nikakoli plač in ozkoscen pogled na življenje. Ne, to slovenstvo je tako globoko kakor vse trpljenje človeškega srca z vsem obupom, strahom in strastjo, glasno in bolečino in je po duhu tako široko kakor ves svet. V sol se učita, kako je Prešeren govil vse mogoče umetne oblike: tercet, ottava, španska asonanca, distih, anakreontska kritica, triolet, glosa, gazela, sonet in potence sonet: — sonetni venec se z akrostihom po vrhu: vedeti pa morate, da ni niti ena njegova vrstica pisana samo zavoljo blaglasja in forme — nego da je vsa unanija oblika pokerna in voljna služabnica notranje pesnikove ideje. Prešernova poezija je na istem visoki popolnosti, kjer se ne more več govoriti zase o formi in zase o vsebini: forma in vsebina je eno, organičen plod dušnega snovanja pesnikovega.

To je tista odlična veličina Prešernova: kakor je pri njem oblika in vsebina eno, tako je eno Prešeren — človek in Prešeren — poet. Za vsako njegovo pesmijo, za slohernim njegovim stihom čutim novo postajo njegovega duha. Nič ni slučajnega, nič samo približnega ali zavoljo lepšega rečenega,

Prešerna ljubiti pa se pravi, ljubiti lepo in resnico in pravico: ljubiti slovenstvo brez sovražnosti in ljubiti človeštvo in vse narode brez hlapčevstva in poniževanja: enak z enakim. Prešeren s svojo visoko knjigo, ki govori o človekoljubju, o bratstvu vseh narodov, nam je pridobil pravico, stati v krogu kulturnega človeštva kot majhen, a ne brez pomenben člen. Pomnite to vi, ki vas je usoda postavila na periferijo slovenstva.

Ljubiti Prešerna se pravi ljubiti svobodo misli in besede, svetovnega nazora in vere. Kdor se drži Prešerna, se drži prave mere in jasne harmonije, odmeve vnanih zakonov, zavrača frazo in mu je samo do jedra.

Spoštovati Prešerna-pesnika in Prešerna-človeka se pravi spoštovati človeško budo in spoznavati pomen trpljenja za idejo. Prav pojmi Prešerna se pravi pojmiti sebe in zati svojo usodo nese, pa naj bo še tako bridka, jo preizkusiti do zadnjega grenčiča in jo premagovati v pokornosti službi vseobčnega življenja. Umetnik ne more biti vsak, človek pa, ki po svoji verno in vdanosti služi narodu in človeštvu, je lahko vsak najmanjši izmed nas.

Zato se enkrat: LJUBITE PREŠERNA!

Eno tržaško stalno, samostojno gledališče — Slovensko narodno gledališče — ima vse tiste naloge, ki jih imajo druga stalna ali nestalna gledališča: upravljanje dobrih odskih del, znananje občinstva z domačimi in tujimi deli, gojenje sodobne dramatik, vzajanje slovenskega časa širokih ljudskih množic in splošno dvigovanje kulturne ravni na tem ozemlju. Razen tega ima Slovensko narodno gledališče za STO še nekaj posebnih nalog prav zato, ker je slovensko, narodno in tržaško.

Kot slovensko gledališče mora skrbeti za pravilno odsko izreko slovenskega, ki ima tu na raznem robu slovenskega ozemlja svoje posebnosti, svojo barvo in zvok, svoje oblike in odtenke. Kot narodnemu gledališču mu morajo biti mar vsi takšni slovenski, prav tako glasno in enolično kakor manjša jedra, ki so z glavnimi v tistih ali rahlejši zvezi; njegov napredni repertoar mora biti tak, da mikava vse Slovence, da je vsem dostojno.

JOZE BABIC, režiser in igralec SNG.

pen in vsem kaj dobrega in lehnega nudi. Ker je tržaško, mora pri vsakem svojem koraku upoštevati dejstvo, da živi tu precej slovenskega domačega prebivalstva v najtesnejših dnevnikih stikih s številnimi italijanskimi domačin prebivalstvom, ki dobiva sproti nove kulturne sokove od svojega velikega matičnega naroda.

Dobra slika o delu, ki si ga je gledališče mesec za mesecem zahtevalo in izvajalo, so mesečni listi o predvidenih in izvršenih predstavah. Taj list se natipka z vsemi dnevi in z desetimi do dvajsetimi predstavami po raznih mestnih in okoliških odrih.

Ko se posreči dobiti od raznih dvoranskih uprav kolikor toliko ugodne in zanesljive odgovore, se sestavi omenjeni list, a dnevi

A. BUDAL ENO LETO GLEDALISCA

v njem, določeni za predstave, se začne kmalu sumljivo majati, vrtili, motati, gibati in odmikati. Prihajajo vesti, da bo neke isti večer neodložljiva domača predstava, drugje bo važno in veliko zborovanje ali proslava ali kaj drugega. Svinčnik črta, spremenja, vnaša druge dneve.

Prihajajo pa tudi nove ponudbe, nujni pozivi iz krajev z manjšimi odri, naj pride gledališče čim prej igrati, ljudstvo ga nestrno pričakuje. Režiserji presojajo nova poročila. Odrski mojstri navajajo dolžino, višino in globino odrov ter višino in širino kulis, ki bi tam — ne stale. Uprava tvega z negativnimi odgovori smrtno zamero.

Svinčnik vnaša v list nove spremembe in kombinacije, nekatere z enim, dvema ali tremi vprašanji. Vse prvotno tipkane besede so končno prečrtane. Novi dnevi se pišejo med vrste. Nova imena s črnilom prekrivajo svinčnik. Profi koncu meseca je list temeljito in strahotno počekčen — vendar deset do dvajset predstav se le uprizarji, seveda v drugem redu in drugih krajih, nego je bilo prvotno misljeno.

Nezanke — te so igrane letos v našem gledališču največji vlogi, večjo kakor v matematičnih enačbah. Bilo jih je več vrst: dvorane, oblasti, bolnišnice, stranke, razdori, občinstvo in še ta in ona. Pri dvoranih nimajo besede same gospodari, temveč tudi kolavdarje komisije s svojimi predpisi. Ker se odri ne morejo kuriti in zahtevajo nekatere vloge malo obleke, nastane brž nevarnost za prehlad ali angino; glaslike odpočejo in glasu ni več iz grla. To se je primerilo sredi zime v »Kralju na Betanovcu«.

V začetku leta gledališče se ni samo izdelovalo kulis. Dobivalo jih je na posodo iz Ljubljane, čisto skozi viharje in zamele, z nevarnostjo, da obitijo v snegovi. Polagoma si je gledališče uredilo svojo delavnico in v novi sezoni si samo izdeluje potrebne kulis.

Zadnjem letu se gledališče sicer ni dokopalo do svoje dvorane, a doseglo je vsaj nekaj lastne strehe za vaje in upravo. V prošli zimi in pomladi se je zgradila, z udarniškim sodelovanjem osebja, čedna hišica s primerno dvorano za vaje, s sobo za igralce, z domačo delavnico in z dvema upravnima prostoroma. Manjka samo še velika dvorana za predstave.

Tako dvorano je za letos obljubil gledališču Zvezniška vojaška uprava. Po več brezuspešnih poteh za večjo dvorano v sredini mesta in po izjavi polk. Gardnerja, da ne priznava Slovincem pravice do večje dvorane, je došlo v februarju obvestilo, da preukriži ZVU tado dvorano zunaj mesta, pri Sv. Jakobu, in jo izroči občini za slovenske predstave. V poletnih mesecih je občinski Genio Civile pripravil načrt s sodelovanjem članov SNG. V jeseni je isti urad ustavil proračun in ga nedavno izročil ZVU v odločitev. Predstavniki SNG je dejal o načrtu: »Zdaj ga je treba samo še izvesti« (»Non c'è che da costruirlo adesso«). Zadeva se je tako zavlekla, da tudi te dvorane zdaj še ni.

Na gledališkem obzorju so vstalji vse to leto še drugi ob-

laji. Tri leta je gledališču zadovoljstvo dovoljenje, ki ga je zavziška oblast izdala l. 1945 prvemu upravniku. Sredi tretje sezone se je nenadoma oglasila policija in začela zahtevati policijsko dovoljenje za vsako posamezno predstavo, čes da velja še zmeraj Mussolinijev policijski zakon iz l. 1931, čeprav ne velja več niti v Italiji.

Z isto vztrajnostjo so začele oblasti jahati na natančen izvajanju kolavdarjevskih predpisov. Uprava SNG je vse leto pojasnjevala, da je izvedba popolne kolavdarje v kratkem času težko izvedljiva, ker se ni odškodnine za požarno gledališče, ker ZVU sama ne dovoljuje gledališču večjih dvoran, ker ovirajo naplo popravno dvoran težke gospodarske razmere. Opozarjala je, da je vprašanje SNG važna kulturna zadeva, ki se je pretrgava z oblastmi ZVU, občine, policije, na tiskovni konferenci, po časopisih, po raznih organizacijah in na sejah Varnostnega sveta Združenih narodov, da se mora rešiti v smislu dolebe mirovne pogodbe o zaščiti slovenskega prebivalstva in se slovenske predstave medtem ne smejo ovirati ali onemogočiti. Do zdaj je policija te razloge upoštevala, zdaj pa bolj in bolj poudarja, da bodo morale slovenske predstave prenehati, če se dvorane brž ne kolavdarja.

Se kolikovejše je vprašanje preventivne cenzure, ki jo skušajo zdaj uvesti. Tri leta je SNG igralo brez cenzure. Zadostovalo je omejenju slobo do dovoljenja. Pred meseci je policija nenadoma zahtevala besedilo igr v odobritev. Uprava se je tega otrevala in zahtevala datum in šte-

V Trstu tako rekoč ne vemo, da lahko obstaja še kakšna filmska umetnost razen zapadne. K nam namreč prihajajo skoraj izključno ameriški filmi in potem še nekaj italijanskih, angleških, kak francoski in drugega

MIKLOS GABOR

spomin, debela, stara Gigia v Fur-lanji, ki je imela pedno črno pod nosom in pri kateri sem pred prazniki, ko se je mama odpejala v Trst, spala. Kako prijetno je bilo v njeni sobi.

»Gigia, povejti mi, prosim, povestico.«

In Gigia je pripovedovala o svetih družini, ki so jo preganjali: lu-dobni Herodezevi rablji, ki je romala iz kraja v kraj in prosila zaman prenočišče. O detetu je pripovedovala, ki je ležalo v jastikah v sami srajki in živčalo so ga grele s svojim dihom. Potem je pokazala razglednico, na kateri je bilo vse to narisano. Razglednica se mi je zdelala kvamna.

Ta razglednica mi je neprestano pred očmi in ko se trudim razmišljati o resnih in pomembnih gledaliških vprašanjih, je nenadoma zadobila v meni drug pomen.

Dekle, ki znaš dobro risati, kakor pravijo, nariši, prosim, božično razglednico za nas, ki živimo in umiramo na odrskih deskah. Belo hišo nariši, iz kraškega kamna zidano, ob vznožju naj ji pljuskajo valovi Jadranskega morja, nad njo naj se blešči sinjina tržaškega neba. Na pročelju hiše pa naj bo zapisano z zlatimi črkami: »Slovensko narodno gledališče v Trstu, zidano l. 1949«.

O taki razglednici sanjajo vsi naši igralci, ki so kakor družina, o kateri je pripovedovala Gigia. Novilo svoje notrojeno dete, gledališko umetnost, ki jo preganjajo hlapci oblastnikov, iz kraja v kraj, od hiše do hiše.

Tako hitro si želimo, da polo-žimo vanjo tega našega ljubljene-ga otročka in vso našo čredo s pastirji in gorčami vred. In vdaritli bomo vanj vso svojo dušeno silo in ves svoj srečni šar. In dete bo raslo in se krepilo. In ljubčice bo zrla nanj leta mlada žena slovenska Primorska.

HRISTO BOTEV

Kakor bomo Slovenci letos slavili stoletnico smrti Franceta Prešerna tako so Bolgari l. 1948 slavili stoletnico rojstva velikega pesnika in revolucionarnega demokrata Hrista Boteva. V svojem osemindvajsetem letu je Hristo Botev del življenja kot borec proti turkumsku imperiju in proti bolgarski buržoaziji, ki je vezala svoje koristi na turško oblast. Na včerajšnji dan so bile v Sofiji in vseh Bolgariji slav-

nosti, s katerimi so se zaključile proslave, ki so se vrstile skozi vse leto.

Hristo Botev, ki je napisal okrog dvajset revolucionarnih pesmi, je bil ideolog in organizator narodnoosvobodilnega gibanja, patriot, ki je gledal na osvoboditev svojega zasužnjene-ga naroda v povezanosti z mednarodnim demokratičnim gibanjem, naslanjajoč se na široko množico kmetstva in na delovno malo-meščanstvo.

Dot madžarskega filma

s kolikor toliko naravnim humorjem. A tudi taki filmi so redki. Značilno je tudi, da prihajajo v Trst se sedaj filmi, ki jih je človek še v Ljubljani lahko videl že l. 1937. Pri tem pa ne gre zooli za filme iz zapadne filmske industrije, ki so vendar bili dobri, temveč pošiljajo nam tudi prisodnarije iz takratne dobe. Politično ozadje tega dejstva je kaj slabo prikrito.

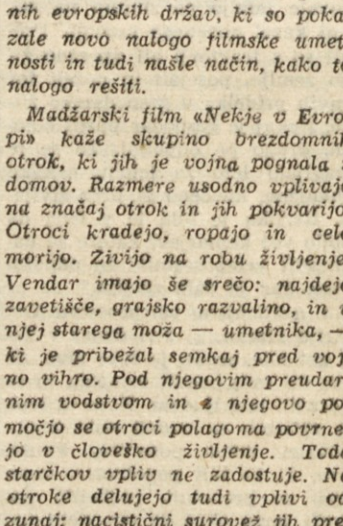
Zaman pa pričakujemo filmov iz naprednih držav ljudske demokracije.

Madžarski film režiserja Geze Radonyija »Nekje v Evropi« spada med povorne filme naprednih evropskih držav, ki so pokazale novo nalogo filmske umetnosti in tudi našle način, kako to nalogo rešiti.

Madžarski film »Nekje v Evropi« kaže skupino brezdomnih otrok, ki jih je vojna pognala z domov. Razmere usodno vplivajo na značaj otrok in jih pokvarijo. Otroci kradejo, ropajo in celo morijo. Živijo na robu življenja. Vendar imajo še srečo: najdejo zavetistiše, prajsko razvalino, in v njej starega moža — umetnika, — ki je pribežal semaj pred vojno vihar. Pod njegovim preudarnim vodstvom in z njegovo pomočjo se otroci polagoma povrnejo v človeško življenje. Teda starček vpliva ne zadostuje. Na otroke delujejo tudi vplivi od zunaj: nacistični surovež jih preganja. Otroci se morajo odločiti: ali braniti svoj dom ali pa se zopet predati česti v svet, česti v zločin. V njih zmaga smisel za delo, ljubezen do resnične svobode; postanejo junaki otroci, ki se medsebojno ljubijo in se medsebojno branijo.

Toda vprašanje po fašizmu tep-tane in vrvno ogrožene mladine ostane tudi po tem filmu odprto. Madžarski film nikakor ni znal nanj odgovoriti. Postavlja je brezdomne otroke pod vpliv starega, kozmopolitskega umetnika, člo-

veka torej, ki je bil sicer junaki, pošten, a romantičen in ki je tical v predstavah preteklosti. Umetnik je sicer obaroval otroke pred pomanjkanjem in telesni-mi in npravnimi nevarnostmi, a ni jim znal dati ničesar več, ni znal postaviti pred nje naloge in cilja za bodočnost. Hodi za svojimi sanjami, misli na svojo slo-vo (o kateri niti ne slut, da je še skoraj zamrla) in zanemara otroke v razvalinah. To je sim-bolična slika, bolj značilna kot pa se je mogoče režiser sam za-vedal.

ZSUZSA BANKYOVA

V tem filmu ni dozorelih ljudi, ki danes poznajo napredek in ki bodo danes in jutri postavljali nov svet. Film »Nekje v Evropi« se torej ni ustavil neke ob koncu dejanja, niti ne v polovici, temveč — dejali bi — v svoji prvi tretjini. Film, ki bi znal izvesti dejanje do konca, kakor nekoč slavni sovjetski film o brezdomni mladini »Pot v življenje«, nam za sedaj sodobna kinematografija še dolguje.

GLAVNO VLOGO V MADŽARSKEM FILMU »NEKJE V EVROPI« JE ODIGRAL ŽIV IN PO ZNAČAJH BOGAT OTROSKI KOLEKTIV.

Pred dnevi mi je reklo dekle: »Napišite nam nekaj o gledališču za božično število.«

Dekle je bilo mlado in lepo ter je imelo mandeljnu podobno veko in zametne oči kot odaliske iz »Tiroš in ene noči, Skratka, dekle, kateremu je težko kaj od-reči.

Razmišljam, razmišljam. Odkle-pam skrite predale svojih možganov, ki hranijo moje gledališke spomine. Jaj, koliko jih je in kako različnih barv sol Od ziro redkih preko strupenih zelenih do zamolito temnih. Posemem v to pisano saro in privlečen iz nje s plateno platlo pokrit kamion-cič z veliko odprtim mestom vrat, ciganskemu ozcu podobem. S tem smo se vozili prvo leto po Šočki dolini, boviških klancih in briskih gričih. Med zaboji in kulisami smo se stiskali rdečih nosov in zmrczlih rok in peli. Z nami je bil namreč Jože Tiran, fant, ki je imel blede lica kot romantični študentje, a v neježjih trenutkih so

NADA GABRIJELČIČEVA Kramljanje o gledališču in božični razglednici

se mu uporno zablistala oči. U-bral je kitaro in zapel: »Če za-pojemo veselo, bo korak takoj la-hak. To je bila magična pesem, izavnanla nam je sključene hrbte. Spet brskam med spomini in kaj privlečem na dan? Svetlo mo-dro koriero, majhno in ljubko kot otroška igračka, ki jo pa krasijo pomnne iniciale SNG. A to sinje čudo je imelo tako velike razpoke v lesenih stenah, da smo ob vsakem močnem sunku z gro-zo pričakovali, da nam razpade. In res je ta naša gloria prav

kmalu romala v popravilnico, od koder se ni več vrnila. Zdaj obkrožamo Jadransko morje od piranice obale pa do kontovel-skih skal v civiliziranih korierah avtomobnega podjetja, ki imajo usnjene sedeže in lepa široka ok-na, ki pa so nečimrno in hladne kot mestne gospodinjice, ki pridejo na sestanke najmanj pol ure kameje, kot je bilo domenjeno.

Zdaj bom odprla pradal, kamor sem »pravila fotografske posnetke ljudi, ki smo jih srečevali na poti, ljudi, ki smo se do njihovih src dotikovali počasi in previdno. Vidim jih vse pred seboj: pri-jazne Gorizane z otroško verni-mi očmi, vesela in naušana bri-ska dekletka, prisrčne in gosto-ljubne ljudi Bovec in obklice, hu-domušne Vipavce, redkobesedne kraške greč, katerih strik rok je pomenil več kot najlažja beseda, temperamentne Istrane, ki so se nam približevali nekoliko bo-ječe, kakor otroci, ki gre prvič ječe, kakor otroci, ki gre prvič na vrtiček. A kar nam je odprlo vira na stečaj, od prepa trenutka da-lje, preko ciganskega voza in po-valjanih, prošnih oblek, pa je bi-la zmrgovita slovenska beseda našega odra.

Ob njej so pred tremi leti za-tolale stare ženske od sreče, če-prvi je šlo niso mamele za-vojni slovnice izgovarjale. Da-nes jo razumejo vsi, ne samo to, danes razumejo Moliérov trpki

domne, Cankarjevo bolečino in mavično pobilske Shakespearo-vega duha. Oči, ki so toliko let morale nasilno boljšati v temo, so se široko odprle in z naslado upijajo luč, ki jim je posvetila v mrčne kot preteklosti.

O vsem tem razmišljam in po-stavljam kot na desko vse podobe iz svoje popotne torbe. Ljudi, pokrajine, kamiončle, vse bi ra-da razporedila ob vidni, razni ce-sti, ki bi peljala prav v osrje našega gledališkega dela na Pri-morskem. A nič mi ne gre od rok. Podobe, ki sem jih občela, se ni-kakor nečelo ukloniti moji volji. Po svoje živijo, pa naj jih pre-stavljam kakor hočem! Vipavce me sili k morju, Istran se potika nekje po Gorici, nekaj pristnih Kranjcev, ne vem, od kod so se znašli, se mi je vsedlo prav v sre-do Trsta. In koriere s pojoišmi ciganci svigajo križem krazem preko ceste, Jaz bi pa tako rada napisala dostojen članček. Ze za-radi dekleta, kateremu sem ga obljubila.

In moje misli se kakor podobe na deski, kljub temu da jih ne-prestano povračam k gledališkim vprašanjem, samovoljno obračajo v drugo smer. Božično so, družin-ske. Vrtijo se okrog mojih naj-bližjih in segajo tja daleč v otro-ško dobo. Tudi Gigia mi sili v

